

УДК 882.6.1
ББК 84(4 Бен)-5
Б 16

Б 16 **Барысюк Т.**
 Аўтапартрэт. Вершы / Т. Барысюк. — Мн.: УП «Тэхнапрынт»
 2002. — с.

ISBN 998-123-18-92-0

Таццяна Барысюк нарадзілася 18 кастрычніка 1971 года ў Мінску. Пасля сирэдняй школы ѹ Мінскага педвучылішча скончыла філфак БДУ і аспірантуру Інстытута літаратуры імя Янкі Купалы НАН Беларусі, дзе працуе малодшым навуковым супрацоўнікам.

Вершы Т. Барысюк друкаваліся ѹ часопісах «Першацвет», «Маладосць», «Крыніца» і штотыднёвіку «Літаратура і мастацтва». У зборніку «Аўтапартрэт» прадстаўлены творы, напісаныя за апошнія дзесяць гадоў. Кампазіцыйныя прынцып іх размішчэння — храналагічны (у межах нізкі) і жантрава-тэматычны.

Паэтыка балюча перажывае выпрабаванне пакутамі, пасланымі лёсам, абвострана адчувае супірэчнасці свету, шукае сэнс свайго існавання ѹ ім.

*Светлай памяці бацькі майго –
ПЯТРА ПЯТРОВІЧА БАРЫСЮКА
прысвячаю.*

УДК 882.6.1
ББК 84(4 Бен)-5
Б 16

ISBN 998-123-18-92-0

© Барысюк Т., 2002
© Мастак Шапашнікова К., 2002

Для мяне ствараць паззію —
значыць пісаць сваім лёсам,
маляваць аўтапарфэрэт душы.
Бяруся за асафку толькі тады, калі
ёсць што сказаць, калі душа
разрываецца аq супярэчлівых
наuczцяй афчаю.

Хаця і маю вялікую цягу да
цікавых жанравых форм, аднак
асноўным стылем да творчасці
ўсё ж застаюцца жыццёвая паэзія,
роздум або назіранне — тое, што
ўскalyхвае душу да самай глыбіні й
прынуждае шыра выказацца.

Подпіс

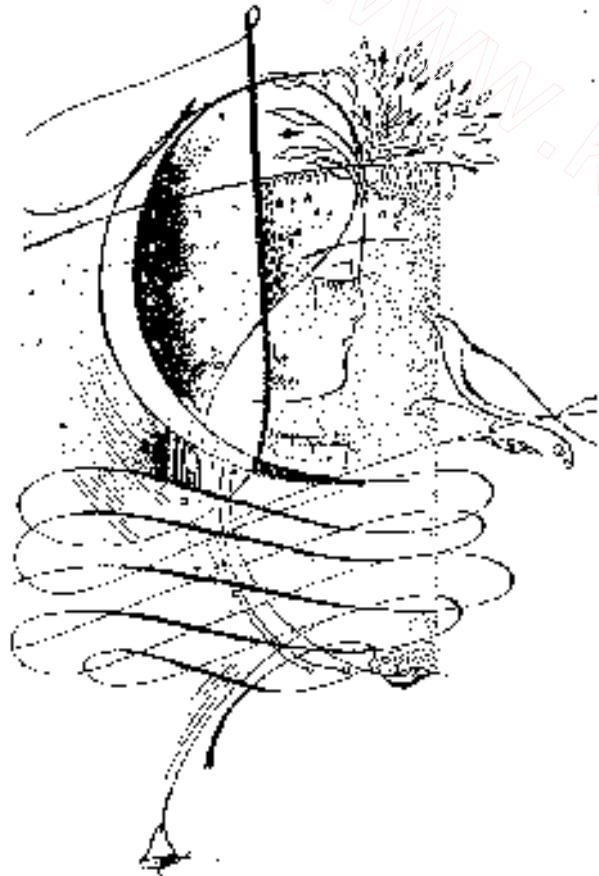
МАІМ ЧЫТАЧАМ

Я knіжкай мушу вас спыніць
і затрымаць ходź на імгненне.
Вось да сардечных скарбаў ніць —
маіх узлётаў і падзенняў.

Вам можна ў очы паглядзець?
Вы зразумеце мяне павінны,
як да��анецца ледзь-ледзь
душы маёй страсцей-глыбіняў.

Я мару ў вас уваскрасаць
у думках і не ўпасці ў Лету...
І ў вершах вобразам ствараць
сваю карціну свету.

1. ЗАЧАРАВАНАСЦЬ І РАСЧАРАВАННЕ

НЕНАВІДЖУ І КАХАЮ

М.К. – першаму каханню і мужку

*Die Engel, die nennen es
Himmelsfrend,
die Teufel, die nennen es
Holltnleid,
die Menschen, die nennen es —
Liebe.*

H. HEINE

*(Анёлы завуць гэта нябеснай
уzechай,
чэрці — пякельнай пакутай,
людзі — каханнем.*

Г. ГЕЙНЭ)

* * *

Пяшчотны позірк твой крануў
нацягнутыя ў сэрцы струны,
пачуцця ў неспакойны вулей
пяшчотны позірк твой крануў.

Тады, вітаочы вясну,
табе сказала ў думках: «Любы!...»
Пяшчотны позірк твой крануў
нацягнутыя ў сэрцы струны.

* * *

Не ўбачу больш цябе, бывай!
 Суіснаванне нам — пакута.
 Але ж і памяць, як атрута...
 Не ўбачу больш цябе, бывай.

Стамленнем поўніцца адчай,
 і вусны мовяць ледзьве чутна:
 «Не ўбачу больш цябе, бывай!
 Суіснаванне нам — пакута...»

ВЕРШ У ПРОЗЕ

Ёсць вочы агністия і цъмянья.
 Агністия —
 як хата, у якой існуоць галасы,
 клопат і каханне.
 Цъмянья —
 як пакінутае жытло духу,
 здрада, смерць кахання...
 Любы, ажыўі мае вочы!..

* * *

У люстэрку няволі
 кратаваныя мары.

Сон сказаў мне: «Даволі,
 каб твой лёс быў не марны!»

Краты сталі дэкорам,
 а турма — Храмам Боскім,
 я — маўклівым дакорам
 тваіх слоў-адгалоскаў.

* * *

Прачнулася ноччу ад дотыку
 твайго нецярпівага цела.
 Пад месяца хворымі промнямі
 яно мармурова бялела
 і гойсала ў жудасным танцы
 ўтары, быццам здань над маглай.
 А неба ў паўночным убранстве
 мне ў твар шугавеяла стынню.
 Да памяць — мой банк інфармацыі —
 мне выдала тэкст на дысплеі:
 «Каханне рэнімацыі
 не вытрымала — памерла...»
 Так, мы разышліся навекі,
 і ты — толькі сну выгварэнне...
 Мы ў розных з табою адсеках
 прасторы, часоў, вымірэння.

Навошта мне ноч шчэрыць зубы?
 Навошта шле выпрабаванне?
 Не вернеш, не спраўдзіш, мой любы,
 не ўскросіш так наша каханне.
 Здань знікла ад дотыку пальцаў,
 з павекаў слязінку сагнала...
 І месяц засмучаны ўбачыў,
 што дзесяці каханне сканала.

* * *

Золкім ранкам, прачнуўшыся,
 я ўбачыла поўню ў нябёсах.
 Маленечкая, яна сагравала душу,
 нібыта мініяюрнае сонейка.
 «О, дуд!» — узрадавалася я.
 Але, міжволі азірнуўшыся,
 заўважыла за спінаю лямпачку,
 адбітак якой на злашчансым шкле
 я прыняла за поўню...
 Сэрца сціснулася балюча,
 і адна неадчэпная думка
 пачала свідраваць мозг,
 выпрабоўваць мяне пякельным полымем:
 навошта я згадзілася жыць з табой
 у гэтым падманным Царстве Ценяў?..

Навошта прыжыщёва пайшла
 ў замагільны халодны свет
 тваіх абязанак пра шчасце?
 Навошта кінула бездапаможнае цела
 ў жалезныя абцугі тваіх абдымкаў,
 у якіх душа, бы вязень,
 трывінць аб волі?
 ...Здань поўні ўцякла,
 калі выключыла свято.
 І ты знікнеш,
 калі мая душа адляшць у вырай.

* * *

Ты пайшоў ад мяне, бывай...
 Сэрца сцялася вострым болем.
 Насцярожылася наваколле.
 Ты пайшоў ад мяне, бывай!

Змрочнай барвай гарыць небакрай.
 Я іду па гарачым вуголлі.
 Ты пайшоў ад мяне, бывай...
 Сэрца сцялася вострым болем.

* * *

Калі ўзгадаеш пра мяне
 халодным эмрочным надвячоркам,

калі жаль сэрца скалане
 і ў жылах пульс заб'е вавёркай,
 прабач бязглуздасць існавання,
 нястачу сіл жыщё адолець...
 Былых пачуццяў --- анізвання.
 Навошта дзень надзею дорыць?
 Стамлёнасць промнямі зямнымі
 і прага холаду магілы...
 Сабе шукаў ты шчасця, мілы.
 Знайшоў... А я губляю сілы.
 Вясны абуджанай пышнота
 разгорне крылле па-над светам.
 І толькі зорная самота
 сягне з вышынъ жальбой каметы...

* * *

Цаною стратаў і набыткаў
 спасцігну формулу кахання,
 крылатыя памылкі маладосці
 змяню на ўпэўненасць і волыт.
 Сmak вуснаў тваіх, любы мой, забыты,
 і лёс пераіначыў тваю Таню...
 Але я ўсё чакаю: хтосьці
 мне скажа, што прыйшоў ты!

* * *

Як хутка ты забыўся на мяне
 і адпусціў на волю ў невядомасць...
 Пакутуе ранімая свядомасць.
 Як хутка ты забыўся на мяне!

А часам ва ўспамінах мільганеш,
 аквеціш дзён бязважкіх нерухомасць.
 Як хутка ты забыўся на мяне
 і адпусціў на волю ў невядомасць...

* * *

Не прыходзь да мяне, не прыходзь.
 Сэрца поўнае смутку і болю.
 Так яскрава мінулае помню!
 Не прыходзь да мяне, не прыходзь.

Зазірнеш, быццам прывідны госьць.
 Цыгарэтны міраж у пакоі.
 Не прыходзь да мяне, не прыходзь.
 Сэрца поўнае смутку і болю.

* * *

Тваіх я дакрануся вуснаў
 пяшчотным подыхам сваім,

i — быццам спеў анёльскіх гусляў
у чорным д'яблавым віры.

Каханне наша па-за часам,
па-за прасторай і быццём.
Дзеля таго, каб быць нам разам,
ахвяравала б я жыццём.

Бывай! Хоць слова гэта з пеклам
душу яднае назаўжды,
цябе кахаю, любы геній,
і праз нягоды, і гады.

* * *

Падманвае рэчаіснасць,
што абнадзе́йвае
сімваламі наступерак фактам.
Ідэалізуем каханых-ідалаў
і прыносім сябе ў ахвяру...
Малюю чорнымі — вейкі,
пунсовымі — вусны,
каб завабіць цябе
ў свой сусвет.

* * *

Фарбы, гукі, варажба...
Лічбы, знакі Задыяка...
Схопленася позіркам і сэрцам —
як сімвал...
І ты — мой Ісус,
які гіне і ўласкасае —
дзеля мяне.

* * *

Каханне — як стрэл, расстанне — як смерць.
Купальскіх агнёў для нас няіснасць.
Міраж трансфармуецца ў рэчаіснасць.
Жыццёвых падзеяў кругаверць.

Твой пацалунак у сне — як мроя...
Твайго дыхання ўяўная прысутнасць.
Ці ёсць мы без кахання? — мудрасць,
хоць іншы лёс прарочылі нам мойры*.

* * *

Прайшла праз горкае каханне.
Не перспектывы — міражы.

* У грэчаскай міфалогіі — багіні лесу.

Вястроў самотных скавыганне.
Мой лёс — з былога мантажы.

Так рана дух упаў мой энічкай!
Нашто сусвету нараканні
за мазахісцкі згубны звычай
светаўспрымання — па каханні?..

* * *

Шукала кветку для вянка —
знейшла ў сусвет сваё аконца.
У двор пусціла матылька
з рукі, узнесенай да сонца.

Цябе шукала і знейшла...
Няўжо і мара — бышчам ява?
Ды не — ад цемры да святла
не прывядзе міраж гаркавы.

Адчай, бы шашаль, з'есць надзею,
падман каханне разаб'е.
Чаму пад сонцам — халадзею
і не магу жыць — без цябе?..

* * *

Люблю атрымліваць лісты —
як споведэль шчыра закаханых,
суладдэя душаў адчуванне.
Жыщё ў адной усмешцы — Ты.

Лісты табе шлю ў нікуды.
З табою размаўляю ў думках.
Мы разам у маіх лятунах.
Цвітуць адчайнных мар сады.

* * *

Перажыві маё знікненне
з твайго пакутнага жыцця,
бо не ўваскрэснуць з небыцця.
Перажыві маё знікненне.

Шлю Богу я свае малені,
каб даў табе моц забыцця.
Перажыві маё знікненне
з твайго пакутнага жыцця.

* * *

Як хочацца пазбыцца мітусні,
уліць спакой ва ўзрушунае сэрца!

Ды тоесны спакой уласнай смерці...
Як хочаща пазбыцца мітусні!

А пры тваёй бязлітаснай гульні
мая душа ад болю разарвецца...
Як хочаща пазбыцца мітусні,
уліць спакой ва ўзрущанае сэрца!

* * *

Памяць сэруца і памяць цела —
пакаранне на смерць прыжыццёва.
Позірк з фота — пакуты нанова:
памяць сэруца і памяць цела.
Ты мяне адпускаеш на волю,
што жахлівей, чым вязніц аковы.
Памяць сэруца і памяць цела —
пакаранне на смерць прыжыццёва.

* * *

Не сустракаліся даўно —
не марыць нам і не пакутваць.
Няўжо прывід твой у акно
зірнуў напомніць пра прысутнасць?
Я не твая ўжо. Я — з другім,
бо ты, Нарцыс, стаў сябелюбцам,

хоць быў կалісьці дарагім,
але часам тым не вярнуцца.
«Бывай!» — казала сто разоў я,
ды прабачала, зараз — не.
На жаль, раскідана гняздоўе —
мы пакаралі так сябе.

РУСАЛКА

Каскады кос і мора слёз,
і спеў прывабны і надломны.
Шмат пад водой рыбацкіх чоўнаў —
каскады кос і мора слёз...

Праклёнам за дзяячы лёс
таму, хто здрадзіў вераломна, —
каскады кос і мора слёз,
і спеў прывабны і надломны.

РЭХА

Рэха люстэркаў памножыць мяне.
Рэха расстання — загубіць.
Рэха кахання ўвасобіцца ў сне...
Рэха ўспаміну — мой любы.
Мне вясна будзе ўслед рагатаць
звонкім, няўрымслівым смехам.

Восень у сэрцы пачне ападаць
жаласным плачам — як здзекам.

АДАМУ

(на матывах сну)

Была тваёй Ліліт...
Зямлі ў аправе акіяна
скалісты панцыр.
І мы — адны...
Душой — блізняты
да закляцця.

Была тваёй Ліліт...
На хвалях эмбрыён
свяццующая сонцаззяннем.
Мы эгайстамі былі,
і на кахання плод — праклён! —
Гасподзь насладу наканаванне.

Празрыста-сумнай марай знік
наш плод кахання і надзеі.
Адчайным звонам плыў мінор...
І вераломны маладзік

той эмбрыён зрабіў лілеяй.
Надрыўны крык — анёлаў хор.

Была тваёй Ліліт...
Гасподзь зрабіў нас з гліны.
За роўнасцю я вяла змаганне...
Вы з Еваю знайшли,
што мы з табой згубілі, —
каханне.

ПАРАДЫ ДЛЯ ЛІЛІТ

Чароўную, свавольную Ліліт,
Адам, ты замяніў някідкай Евой,
каб моц-уладу на зямлі
мужчына распаўсюджаў смела.

Імгненні шчасця паміраюць,
шалёнасць думак б'е ў набат:
той род адвеку вынішчаны,
жанчына дзе ўсяго — раба.

Была б Першай Маці —
паменей бы гонару,
паболей бы сцігласці Вам, каралеве!
І племя людзей пачыналася б з роўных —
з Ліліт... А не з Евы.

* * *

Кахаю, хоць мяне забыў,
спатканні нашы і мілосці,
і наканованае штосьці.
Кахаю, хоць мяне забыў.

Так доўга сэнсам сэрца быў.
Хіба цябе заменіць хтосьці?
Кахаю, хоць мяне забыў,
спатканні нашы і мілосці.

* * *

Расстанне — наш апакаліпсіс.
Сустрэчы позіркаў — маланкі.
І лёсны ўжо не крыжаванкі,
а паралельна разышліся.

І колькі мы «быўай» казалі,
а зараз — слёзы-нараканні...
Неўратаванае қаханне
мы ў памяць сэрца пахавалі.

РАССТАЙНЫЯ СНЫ

Нам сны прадказвалі расстанне —
збаўленне ад фатальных бедаў,

ды не скаронае қаханне
прароўтваў не хацела ведаў.

Памылкі, կрыўды, горыч страт
калісь такіх ружовых замкаў!
Як быццам бы Пярун-вар'ят
у сэрцы нам штурнуў маланкі.

* * *

Я размаўляю з табой у думках,
пішу лісты.
Душы адзіным паратункам —
ты.

Ахвяры ў марнай барацьбе
з надуманымі бедамі.
Як жыць цяпер мне без цябе —
не ведаю...

* * *

Хацелі ў рэчку трапіць двойчы —
і не ўвайшлі.
Мы — зорачкі бясконцай ночы
на зямлі.

Каханы — ненавісны вораг —
абсурд і магія.
Шлях да таго, як ты мне дораг, —
зігзагамі.

Калі ты побач быў так блізка —
не заўважала.
Ды з сэрцам вырвала нячыстым
і джалама.

Ты ў памяці жывеш маёй
прывідамі.
І раніш сэрца мне журбой —
як дэідаю.

Мной кіравала тады помста —
як дзень, сляпая.
А на вачах буйнелі росы,
не высыхалі...

Вядзьмарка-ноч, адкрыўшы вочы,
забрала шанец.
Чаму ўсё, думала, аднойчы
змагу паправіць?

Чаму злучыў Бог зло памылак
з каханнем,

ходзь ведаў Ён, што за злачыствам —
пакаранне —
расстанне?..

* * *

Без сэрца зганьбіла душу.
Без сэрца шчасце немагчыма...
Я на сябе штодня гляджу
тваімі любымі вачыма.

Чаму маўчыць спакойны Бог,
калі па нас эваны галосяць?..
Чаму мяне ты не збярог —
не стаў майм высокім лёсам?

* * *

Забываю цябе назаўжды,
забываю цябе нарэшце
родным, каханым такім,
доўгачаканым і першым.

Забываю вуснаў цяплю,
адганяю пачуццяў зграю.

І тое, што з намі было,
што помню цябе і кахаю,
забываю...

* * *

Забудзеш наш раман,
пакутлівы ў падтэксце,
і толькі дум арда
заскача, быццам наўе.
Не дасць заснуць яна,
каб да цябе данесці,
калі мая душа
на дудачцы зайграе...

* * *

З табой сустрэча стала марай.
Замінкаў шмат, хоць ты крыгчы!
Магчыма, стала я пачварай
з затоенай трагедый душы.

Сустрэну раптам — слёзы ў неба,
імглістасць роспачы ўваччу.
Табе сказаць мне столькі трэба!
А я маўчу...

* * *

Так мало пройдено дорог,
Так много сделано ошибок.

С. Ясенін

Маладосць да памылак ляцела,
як матыль да загубнае свечкі,
і душа пакідала цела
ў віражах наравітай рэчкі.

Стала іншай — хачу быць з табой,
памяняла на лета ўсе вёсны.
Сэрца глушыць гадзінніка бой:
«Паспяшай, сцішыши крок — будзе позна...»

* * *

Страшэнна самотныя сны,
дзе нават сабе — чужая.
А часам — ты з дэён вясны,
і шчасце — без краю...
У снах — другое жыццё,
праўдзівае і — як мроі...
Душа ў мройных сноў небыццё
імкненца асенний парою.

АКРАПРАКЛЁН

Мілы, мой боль хай патоне ў віне
 І не крануся ўспамінамі вершаў...
 Кінуў — і помста няхай не міне
 Одумаў здрадных тваіх і паспешных.
 Лашчыш жанчыну? Мне шлях твой закрыты?
 А я забуду — і мы будзем квіты.

* * *

Кахала за высокія палёты,
 кахала і за нізкія падзенні,
 за паслягрымотныя ясноты
 і за вераломныя надзеі.

І як зразумела, што няшчыры,
 зрэшты, як і многія наўкола.
 Дзякую, што ты быў маёю Лірай
 і зачараваным зорным колам,
 Мікола!..

* * *

Вучуся ў цябе бяспамяцту:
 забыў ты — забуду я.
 Тваёй ганарлівасці кланяцца
 не стане туга мая.

Чужы, а радней за родных,
 і здраднік — душы абраннік...
 Каханне мацней за гонар
 тады, калі ёсьць каханне!

НЕАДОЛЬНАЯ МАРА

Забараню сабе спаткаща
 з табой энарок ці выпадкова.
 Сярод начных ілюмінацый
 ствару праект жыцця нанова.

Ды буду ў лятунах цябе абдымаць,
 што б зоркі для нас ні прызначылі,
 тваёй прамяністасе сэрца тримаць
 сваімі халоднымі пальцамі.

* * *

Пякла нас смага ідэалу.
 Шукалі іншых для спатолі.
 А зразумелі, што кахалі,
 як стаў між нас праклён: «Ніколі!..»

Званіц нябесных срэбра звоніць —
 кахання горкага бяссмерце.
 З табою быць — пярэчыць гонар,
 а без цябе сумуе сэрца.

Па нашых мараҳ скача наўе,
пад капытом — любоўны трунак.
Мы скасавалі сваё права
на развітальны пацалунак.

* * *

Я думала, ты будзеш для мяне — усім:
каханым, мужам, сябрам, суразмоўцам...
А ты глядзеў на ўсё праз эгаізм
і шанаваў выгод мужчынскіх мноства.

І калі ў хуткім часе лёс паслаў
выпрабаванні нашаму каханню —
не раіў, а злаваўся і чакаў
памылак і фатальнага расстання.

Ты выракся мяне дзеля свабоды,
змяніў мяне на сонмішча жанчын.
І толькі песень сумныя акорды
пашлюць табе трывожны напамін.

НАСТАЛЬГІЯ

Жывуць адчаем падсвядомым
з былога міфы-ідэалы

ў сентыментальным арэоле
калісьді спраўджаных жаданняў.

Расстанне, спроба забыцця
лятункаў нашых, іх правалаў...
І недасяжнасць пачуцця
далёкіх зорных ідэалаў.

Ты — быў.

Ты — знік.

Ты ёсць — навекі,
пакуль душа ў цялесным храме.
Хоць кінуў мяне пад крылом небяспекі,
ты пакланіся за мяне сваёй маме...

ТЫ ПОМНІШ?..

Ты помніш сарамлівасць хваляў,
электраімпульсы між намі,
як цені дрэў вятры хісталі
і дол пад нашымі нагамі?

І, як нябесаў блаславенне,
зіхцеў на месцы нашых стрэч
паміж асфальтам і каменнем
жоўтаголовы дзъмухавец.

Імгненнасць вечнага ў канечным,
а шчасце — не для легкадумных.
І час не лечышь, а калечышь
камедыянтаў багахульных.

* * *

Ні на што не спадзяюся.
Горкім болем — непатрэбна!
Няўжо Божа нашы душы
не звядзе пад гэтым небам?

Толькі скрушная самота
і адчужанасць без веры,
быццам мечам Ланцэлота
нас пасеклі люцыфery.

РАССТАЙНЫ КРОК

Першы крок быў нясмельм.
Пакутным. Працяглым.
Памяць глуха стагнала
ад здрады ўначы.
І нябёсы гримелі
перуновым закляццем.
Я ад лёсава джала
нас магла ўсцерагчы.

Ты пайшоў ганарліва.
Чакаў: пабягучы...
За табою — услед
закружылася ліске.
Толькі — дзіўнае дзіва! —
цяптер я магу
пасміхнуцца і ў сне
іншай радасці блізкай.
За спіною цяжар —
шок скандалаў і зрад,
хочь раней кляўся ты
мне ў адданасці вечнай...
Ты пайшоў. Мая жарсць
узняла зоркапад.
І сярод нематы —
голос твой. Небяспечны.
Заварожваючы слых
тэмбр і шчырасць твая.
Аксамітная нач
і смяецца, і плача.
Ды расстанне спустошыла
нас абаіх.
І не ў сілах больш я,
што было, перайначыць.

INCOGNITO

Я хацела б прыйсці незаўважна,
калі нач Вас чаруе сном,
дээ мары лунаюць Вашы
і падаюць гулкім дажджом.
Я хацела б прыйсці невідзімкай,
каб убачыць: мяне чакалі!
Мне — катарсісам Вашы абдымкі
ў каламуці шалёных хваляў.
Я хацела б прыйсці, каб навекі...
— Ды ён здрадзіў табе, Ларэлей! —
Я бягу ад паўторнай бяспекі.
А ён ранкам растульвае вейкі:
«Дзіўны сон. Ад цябе —
толькі шлейф-згадка.
Загадка...»

АНТЫНОМІ КАХАННЯ

*Odi et amo.**

Катул

Дарунак лёсу ёсць адно
ў жыцці сапраўднае каханне.
У свет чароўнае акно
ты здрадай зачыніў так рана.

У пачуццяў анатоміі —
голая і ў кветках вішні.
І ўзнікаюць антыномії,
што люблю і ненавіджу.

Бачу: ты — з анёлаў сонмамі,
і — з хвастом і капытамі.
І ўзнікаюць антыномії,
што ў маленіі праклінаю.

Дысгармоній вечных гномы
навядзьмарылі расстанне.
І ўзнікаюць антыномії,
што без веры — і чакаю!..

ДАЛЕКІ І БЛІЗКІ

Мы самі глядзелі свой
кахання спектакль аднаактны,
дзе ты — праз мрояў сувой —
далёкі, халодны, абстрактны.

Пішу я працяг гэтай п'есы.
Нітую сустрэч шлях дыскрэтны.

* Ненавіджу і кахаю (з лац.).

Быть разам — надзею я пешчу,
мой блізкі, гарачы, канкрэтны.

* * *

Кахання ўзлёт і алагей —
за ўсё на свеце лепши.
Як зрада
болем ахіне —
жаданы
прыйдзе верш.

Што ты — агмень пакут
і вершаў дух, прабач.

Плынуць у смутку раку
вершаспеў,
вершасмех,
вершаглач...

* * *

Ратуй маю душу,
адзіны мой збавіцель,
ратуй маю душу,
не дай мне памыліцца.

Ратуй маю душу,
агонь Першакахання,
ратуй маю душу
ад крывасмокаў-зданяў.

Ратуй маю душу
ад д'ябла і спакусаў,
ратуй маю душу
ад хіжых зрадных вуснаў.

Ратуй маю душу
ад страхаў і правалаў,
ратуй маю душу,
бо веру ў ідэалы...

ДВАЙНІКІ

Есць двайнікі прыродныя, не клоны...
Стае і проста падобных людзей,
якія капіруюць знешнасць, бы клоўны,
і часта — па шчырасці, без фікс-ідэй.

Ты — мой ідэал, які кахаю звыкла,
першы агонь, ахварны самы...
Ідзе двайнік твой — мроіцца памылка:
калі падобны, значыць, такі самы.

КАХАННЕ І СМЕРЦЬ

Наўнай дзяўчынай хацела памерці,
каб сэрцам з табой не расстацца.
Ты быў ідэалам і звышчалавекам,
адэйны — ты! — быў майм шчасцем.

Памерла б — каханне б жыло.
Жыву я — қаханне памерла.
Ты даў мне і зраду, і зло,
і ты ўкрыжаваў маю веру.

Жыву — ні з табой, ні з другім.
Ужо сто маланак у сэрцы.
Расталі ілюзіі — мройлівы дым.
Галосіць надрыўна вецер...

* * *

Не бачу я твой німб,
не бачу ў табе Бога,
як дорыш ласку ўсім
або кашчунна многім.
Кахання хочаш — што ж
не аддасі мне сэрца?..

Сячэ халодны дождж
у дысгармоній скерца.
Усё — альбо нічога:
мне дробязяў не трэба!..
Я дапрашуся Бога
разблытаць лёсу рэбус.

КОТКА

Ты помніш: дарыў мне каралі?..
Спелі ў голасе цёплія ноткі.
Я ў каралах дэфілявала
з царскаю грацыяй коткі.

Прызвычаіўся. Сненне праішло.
Ты заваблены ў іншай цянёты.
Котка не разумела: за што
пазбаўляюць яе пяшчоты?

— Разлюбіў, — ты сказаў без адчайу. —
Нас расстанне не мінавала б...
Котка белая з блакітнымі вачамі
ля акна сядзела і чакала.

ІМГНЕННІ СЭРЦА

* * *

Спатканне наша — зорным ранкам.
Праменъ қрадэцца па лазе.
Ты мне насустрach — Млечным Шляхам,
я — Месяцовым па вадзе.

* * *

За прывідным рэхам тваіх кроکаў
зачыняю неахвотна дзверы.
І самой сабе ўстае папрокам
каханне, у якое прагну верыць.

* * *

Гляджу не ў неба — на зямлю.
Дождж смуткам думкі спавівае.
Прабач, што позірк твой лаўлю,
што так даверліва кахаю...

* * *

Пасля фатальнага расстання
аддамся скрушнай адзіноце.

Тады ўсвядоміш сэнс қахання,
калі на найвышэйшай ноце
з қаханым развядуць варункі,
штурнуць у розныя кірункі.

ТАТУІРОЎКА

Нам на сустрэчу ўпала зорка.
Даўно душэўна тэт-а-тэт.
Я, ведаеш, нашу татуіроўку:
на сэрцы — твой партрэт.

* * *

Душу няхай боль не вярэдзіць:
было пақараннем расстанне.
Будзённасць знішчае паэзію,
як здрада — қаханне.

ПАЛЁТ ДУШЫ

Як стомленае цела будзе спаць,
душа Край Памяці ablётае да рання.
Падумайце: як страшна ёй лятаць
над папялішчам Першага Қахання!

ЭПІГРАМА ПРА «АСКЕТА»

Ён называў сябе аскетам
і пакланяўся богу Дао:
штодня бландзінак і брунетак
па звычы ѿпрытна распранаў ён.

НАСУПЕРАК ГАРАСКОПУ

Нам файні зорак быў прагноз.
Змаглі мы іншы сэнс укладці:
я — доўга ўзважвала свой лёс,
а ты — правадалегу шчасце...

«РАССТРЭЛ»

Табе не дарую падманы,
узнёслых прызнанняў рулады.
Скроэз зубы я выцісну: «Здраднік!» —
і расстралюю паглядам.

* * *

Вечарамі ў пякучай журбе —
карты веерам — варажыла я...
А пасля даў адчуць: у табе
ўсё настолькі кашчунна фальшывае!..

РУЖОВАСЦЬ СПАДЗЯВАННЯЎ

Памяці другога мужжа І.Б.

АКРАЛІСТ

Бачыць сэрцам, вачам не верыць,
Адчуваць дысананс слоў і праўды,
Разумець неабходнасць меры,
Крохкасць лёсу, жыцця маскараднасць.
Одум скрушины душы парывання
Ў бездань сэрца: правал небяспечны.
Са сваім скрыжаваща каханнем,
Кінудь д'яблу, што лёс мой нявечыць.
Адпачыць?.. — Адпачнём на тым свеце:
Мусіць, пекла і рай па нас плачуць.
У пажарышча крыж свой несці,
Ведаць: трэба вось так, не іначай.
Ерась сэрца — адсюль пакаранне.
Рэбус? Сон? Лабірынт? — Лёсу тайна!
Што сказаць, калі шмат пытанняў?..

Таня.

БЕЗНАЗОЎНАЕ ПАЧУЦЦЁ

Флірт — трывіальная любоў,
ігнараванне слоў кахання...

Так, ёсь кахранне і без слоў,
як ёсь і слова — без кахрання.

Спасцігнуль розумам жыщё
наўрад ці можна ў час кахрання.
Мяне ж трывожыць пачуццё,
якому, бач, няма названня.

ВАЛЯНЦІНА-ВАЛЯ

Ты доўга так хадзіў за ёй —
за чыстай, сонечнай вясной,
бо акрыляла-чараўала
Валянціна-Валя.

Ты трывэніў ёй, маліўся, клікаў,
у сэрцы граў аркестр музыкаў...
Цябе ж яна не заўважала —
Валянціна-Валя.

Пра стрэчу думкаю сагрэты,
ты йшоў шмат мройных кіламетраў.
Ды замуж выйшла, не сказала
Валянціна-Валя...

ОДА БЛАКІТНЫМ ВАЧАМ

Вочы твае — быщам тайна нябесная.
Вочы — валошкі,
званочкі, пралескі.
Як толькі ты зняў акуляры ад сонца —
пырснула ў вочы блакіту бясконцасць.
Вочы — малітва,
вочы — прычасце,
вочы — паветра
і мары, і шчасце...

АПРАЎДАННЕ САМОТЫ

СКРУШНАСЦЬ

Куды падзелася натхненне?
Я не адна —
адна з натоўпу.
Жышцё — нібы трывненне-сненне:
карціць на поўню выць па-воўчы.

Ці ж лёс — ад слёз сваіх памерці?
Ці несці крыж свой, як паходню?
Ці абрубіць сябе пад мерку
і не чакаць дароў Гасподніх?

Сябе згубіла? Што са мною:
чаму душа ірвецца ў неба?..
Напэўна, зноў няма настрою.
Напэўна, так яно і трэба.

* * *

З імгненнем лёс не заручай:
жарсць схлыне — будзе шмат пытанняў.
І забароненасць расстання,
як немагчымы ўяўны рай.

Сябе адчуеш у сілэ,
не вольнай — кальцаванай птушкай,
калісь прывабленай кармушкай
і марай аб сваім жытле.

Тады захоча сэрца волі,
памкнецца з клеткі да прастору.
Ды толькі не пазбегнуць болю —
душки сумленнай прыгавору.

* * *

Калі памірае Музя,
жалобу адпраў на ветах —
хай знікнуць у іншасветах
абрыўкі тваіх пакутаў.

Калі памірае Музя,
як помсту сваёй барацьбе,
за шчасце прыняўшы Яго ці Яе, —
ты выбіраеш Мужа.

* * *

Мужчына — двудушны бог:
прыгожы, пасля — пачварны,

спагадны, пасля — каварны,
быў майстар, пасля — абібок.

Ты ўжко не прыручыши руکі,
здзічэлі натхнёныя ямбы,
і чую ў адказ мацюкі
на месцы быльых дыфірамбаў.

* * *

З'ясніўся першы трываlet
прароцтвам.
Аб шчасці мараў апагей —
самота.

Заціх няверлівы бажок —
мулкасць.
Зрабіла свой паспешны крок
хуткасць.

У адчаі — зла разбег —
дэкадэнты...
За акном стагоддзя грэх —
тэмпы.

* * *

Згадаю, як сіншу адчай:
 прыгожая, кажуць, жанчына.
 За мой белакветкавы май
 змагалася многа мужчынаў.

Паверыла словам тваім,
 а радасць ты бачыш у гвалце...
 Развеецца з'едлівы дым,
 як наша прывіднае шчасце.

* * *

Як развенчваеш куміра —
 гэта быццам крах імперый.
 Спрахне чар мінулай веры,
 як развенчваеш куміра.

Стану лекарам-факірам,
 каб праісці праз лёсу церні...
 Як развенчваеш куміра —
 гэта быццам крах імперый.

МІСТЫЧНЫ ТРЫЛЕР

Ты — з выкрутасамі бой-фрэнд.
 Штодня жахлівей нашы былі.

Хацела бачыць звычны хэпі-энд,
 ды атрымаўся ў нас містычны трывлер.

Трагі-цырковое шоу —
 дзень пры дні, без перапынку.
 Вось ён, час, і надышоў —
 час расплаты за памылкі.

* * *

З асобы ў рэч пераўтварэнне —
 закон адвечны для жанчын.
 Так вабяць воля і спачын!
 І дзе былое азарэнне?..
 З асобы ў рэч пераўтварэнне.

КЛЕАПАТРА І ЕФРАСІННЯ

Дзівосы сінема
 гартаюць свае кадры.
 Магчыма, я была
 калісьці Клеапатрай.

Ды радасць пачуцця
 губляе чар вяргніяў.
 Цяпер мой лад жыцця —
 цнатліўка Ефрасіння.

БЫТ

*Вузка! Цесна! Мала!
Цётка*

У рамках быту —
вузка, цесна, мала! —
няма паветра і пачуціяў шалу...
Шляхі закрыты
душаў развіццю
і паўнакроўнаму жыццю.

МОЙ ЛЁС

Закрэсліваю
сонечнасьць надзеяў,
хаця пра светлае —
адвечная мальба...

Энту —
павуцінне шэрае падзеяў.
Мой лёс —
самота ў барацьба.

Сыдзі,
кахання горкі одум!
Самота да адчаю —
як Рэмарт.
Са змрокам б'еща за свабоду
і шчасце
амазонка Жанна д'Арк!

МЕТАМАРФОЗЫ

(мужчынскія маскі-шоу)

Перавяліся б на свеце прынцы,
калі б не іх рамантычныя прынцыпты —
да вяселля... А потым —
эгаізм стане мужавай модай.

ІЕРОГЛІФЫ З-ПАД ПАДУШКІ

* * *

Шампанськае кавай прагнала.
Натхненне адкуль узялося?
Настолькі з бяssonнем зжылося —
да ранку амаль даканала.

* * *

Думку — з галавы далоў —
крэслю на паперы белай.
Яна ж, быццам куранё,
стрымгалоў кудысь пабегла.

* * *

Я вырасла з твайго кахання,
а ты рассыпаўся на мак.
Раней ты быў мне, як маяк,
цяпер — архіўнае чытанне.

* * *

Закончана аб'ёмістая праца,
а плён счыхаўся ўвокамігі.

Ты — як прачытаная кніга,
да якой не хочаща вяртаща.

* * *

Прапорыши: захлынуся горам я,
калі зляціш з маёй зямлі.

Я ж адкажу з трывожным гонарам
звышлаканічнае: «Калі...».

* * *

Як сэрцаadolее стынь —
ты станеш не творам, а фразай.
І воблака белым Пегасам
сарвеща ў азёрную сінь...

* * *

Не ведаю, ці плакаць, ці смяяцца:
абодвум патрэба
землі, а не неба,
не месяца — месца,
не сэрца, а сервису...

ЭКЗІСТЭНЦЫЯ

* * *

Злавесны год, пракляты год
накаркаў воран.
І беласнежны Новы год
стаўся чорным.

Прынесла ява шмат няшчасцяў —
могілкі ілюзій.
Як п'янства стала тваёй страсцю,
тваёй Музай?

Сышлі на сонечнасць надзеяй
зласлоўяў хмары.
Закрэсліў эмрочны чарадзей
нашы мары.

І вечнасці кругазварт —
сузор'е Задыяка
пусціла ў гібелъны палёт
зорку Рака...

* * *

Цяпер, у прадонні адчаю,
нічога ўжо не прыкмячаю.
Як перажыць благое сёння
і заўтра ўбачыць за акном мне?
Баюся спаць, твой дух чакаю
апакаліпсічнымі начамі.
А зморыць сон — бачу: у сне ты,
як быццам Дух Містычнай Мэты.
Даруй за ўсё, я ж — ратавала
цябе ад страшнага фіналу.
«Зямлі — пуховай, душы — рай, —
малюся, — Ванечка, бывай...»

* * *

За што такое пакаранне —
твая знявага, твая смерць?
Ці будзе сонечнасць адхлання,
щі ў вырай душ з табой ляцець?

Няўжо так моцна награшыла
душа падчас рэінкарнацыі?
Якая зможа цяпер сіла
мой дух узніць з нямых прастрацый?

Дзень прайшоў, чарговы дзень —
пальновая эсенцыя.
Не жыву, а берагу агмень
экэістэнцыі.

УДАВА

(паводле пераказанай размовы)

На дрэве голым — зыркіх ягад гронка —
надзеі незнішчальнай росчыркам.
«Якая ў яго сімпатычная жонка!...» —
Як светлая зайдрасць... нябожчыку.

ПАЗАЛЁСАВАСЦЬ

* * *

Студзеніўская маразы
растапілі маё сэрца,
бо твае касмічныя вочы —
мой любімы сусвет.
Час і прастора ўзводзяць
сцяну паміж намі.
Але маё сэрца ўпартай кветкай
прабіаеца да цябе.
Гэта кветка папараці.
Яна расцвіла аднойчы,
калі сонца-вяшчун
стала ў зеніце маіх вачэй,
і я зразумела,
што без цябе я — нябожчыца.
Але ты знік у цемры
мянезабыцця...
Ці было ў цябе права мець
такія вочы, постаць, голас?..
Навошта апалоу душу
закаханым позіркам?
Ці ведаў ты, якая
невычарпальная слодыч
у маіх пакутах?

...Боль, які спараджае шчасце.
...Успамін, які спараджае існаць.
...Расстанне, якое спараджае
Вечнае Зліццё.

МУЖЧЫНА З ГІТАРАЙ

Аднойчы збылася дзівосная мара,
што я пакахала мужчыну з гітарай.
Разумны, прыгожы, як мой ідэал,
нібы Апалон, ён іграў і співаў.
Рай музыкі сэрца звярэдзіў ушчэнт,
чароўным быў голас яго і партрэт.
Расстанне было найпачварнейшай карай...
Навошта сустрэла мужчыну з гітарай?!

ПОШУКІ СУСТРЭЧЫ

1. Карпаты

Анёлаў хор співаў псалмы.
Вядэймаркі шабаш свой спраўлялі.
У дзень той скрыжавалі мы
свае узоркі, пакахалі.

Карпацкіх гор манументальнасць
з зямлі да неба шлях вяла.

О, Вельзевула абаяльнасць,—
душу табе я аддала!

Не, ты зусім не Мефістофель —
мої ідэал, маё жыщё!
І фотаздымка мілы профіль
маё катуе пачущё.

2. Санкт-Пе́нзярбург-Пулкава

Туманны горад на Няве
выстукуваў дажджавое скерца,
калі шукала тут сябе,
шукала згубленое сэрца.

Ні Эрмітажа свецкі глянц,
з фантанамі палац Пятровы
не паспрыялі здзейсніць шанц
спаткання двойчы ракавога.

...Жалезныя птушкі ўзляталі,
быў ты ў гэтым кожным крыжы.
І боль апагеем адчайо
мне кінуў у вочы дажджы...

3. Мінск

Вакзальны Мінск сустрэў мяне
шчымліва-родным краявідам.
Чакала я, пакуль мільгне
ў аконным шкле мой хмурны выгляд.

І невідущча эзялі вочы:
Карпаты, і са мною — ты...
І наша сонца — поўня ночы...
І — жах пякельнай нематы.

Не можам страце мы скарыща,
чакае нас прасцяг быща.
Расстанне будзе, як крыніца
адроджанага пачуща.

* * *

Каханне з першага узроку —
цнатлівы водар кветкі-руты.
Няма прывабнейшай атруты —
кахання з першага узроку.

Я пахаваю ў сэрца змроку —
тугу па мільям і пакуту.

Каханне з першага узроку —
цнатлівы водар кветкі-руты.

* * *

З павекаў сноў дзёўных заслону
сагнаў стрэл адчыненых дзвераў
дрымотнага царства балкона
пад лямант шалёнага ветру.

Фіранкі хвост лёгкі, дрыготкі
нястомна імкнуўся да столі.
Я стала здзіўлёная, што ты
раптоўна з'явіўся ў пакоі.

Я ж помню: не быў тут ні разу,
не ведаеш, што я кахаю,
а мо — у вачах ты заўважыў
маю неўтаймоўную мару?

...Кахання пяшчотная песня
да рання, да першых пеўняў...
Я — вуснаў тваіх хвалеванне,
мой любы, маё натхненне!

* * *

Да мяне прыляўш уначы
феерверкам кахання-бяssonку,
і пакліча мяне гарачынь
тваіх вуснаў на жоўтую зорку.

Будзеш лашчыць спякотным агнём,
патацу я ў вачах тваіх, любы.
Толькі ў сэрцы няверлівы гном
праскрыпць: «Ты ў яго — для загубы».

Мо спяшае так ранне ўзляцесь,
каб злякнуць цябе сонцам-шаманам?..
Блякльых прывідаў шэгча бяssледная смерць,
што ты быў толькі сном і падманам...

* * *

Што нас звязвае з табою:
мо — пяшчота слоў?
Мо — усмешка пры размове,
сэрцаў перазвон?

Мо — няроzгад таямніцаў,
радасць пры спатканні?

Можа — шчырасці крыніца,
мо — каханне?

* * *

Ад пакутаў сваіх не бягу.
Гэта значыць: душою аголена.
Свайм лёсам — абсурд! — задаволена,
хоць цябе зваяваць не магу.

Маё цела дзялубуць груганы,
а душа спачывае між хмарau...
І блукаюць прывіды адны
на курганах эняважаных мараў.

Змрочных дзён і начэй фаварыты
спапяляць з майго сэрца падманы.
З таго свету прыйшоў ка мне ў сны ты,
мной чароўна сустрэты каханы.

* * *

Не верыла ва ўваскращэнне я,
але раптоўна ўсё змянілася:
шматпромневай вясеннясцю
мне здань твая з'явілася.

Твой воблік, голас, мной загублены,
калі ты жыў мінулы раз...
Мы міражом сустрэчы ўзрушаны —
спыніўся вечны вершнік-час.

Застыг бязважкі мройны вакуум —
і рай кахання на зямлі.
Нас прывітае сонца знакамі,
пусціўшы ўроссып прамяні.

ТЫ — БОГ МОЙ...

Доўгацерпную смагу спаталю,
зазірнуўшы ў очы твае.
З цнатлівых вуснаў сап'ю малітву.
Ты — Бог мой.
Скалоўшыся на лязе жыцця,
я ўбачыла твой спачувальны позірк,
і ты падаў мне руку...
Надзейай усміхнулася вясёлкавасць вачэй:
дождж і сонца.
Ты — Бог мой.
І я малюся...

* * *

Як сэрца кіне галасіць
сваім перадапошнім вершам,
са мною папрашу пабыць
дябе апошні раз ці першы.

Калі плі спатканняў мёд,
п'янкі, нібыта мае мроі,
я і не думала: ці ўзлёт
надзей ты дорыш, ці прадонне.

Я сэрца кінула на лёд —
яно і там палала жарсцю.
У сне іду на эшафот —
і галаву сякуць напасці.

Такая я, што сэрца ўмесціць
сусвету радасць, смутак, боль.
Малю пяшчоты чалавечай,
хочь кроплю шчырасці — тваёй.

* * *

Калі мяне пакінуў ты
і прэч пайшоў без даравання,
да сэрца прыкіпеў інстынкт
самазахавання.

Перад сябрамі ты чарніў
маё бязгрэшнае сумленне.
Я ледзь стрымала свой парыў
самазнішчэння.

Сваю чуллівую душу,
што прагнула пазбыцца болю,
я зацкавала на мяжку
самакантролю.

За ўсё жыщё зрабіла шмат
недараўальных, дзёрзкіх глупстваў.
Штодзень сябе ратую я
ад самагубства.

* * *

Навошта гэтае спатканне?
У сэрцы горыч — не каханне.
Навошта гэты голас, вусны,
пагляд магічны і спакусны?..
Навошта ўсмешка ў крохкім сне?
Ты — ёсць...

Але — не для мяне...

СТОМЛЕНАСЦЬ СЭРЦА

Тваймі вачмі глядзяць калы,
як я распрануся павольна
і кінуся ў ложкаву бездань,
каб бачыць нябёсы ад сноў.
І толькі ўспаміны гаркава
страдой праляцяць мімаволі.
І болей не хочацца ведаць,
што буду самотнаю зноў.

Як цяжка з мінульм расстацца —
жыццё маё там, боль і мары!..
Я — толькі прывід між рэалій,
што ўскрос з летаргічнага сну.
Прабач, я не ўмею смяцца:
мой смех — быццам слёзы з-пад хмары.
І толькі як звыкла тыраняць
пачуцця свет фальш і прымус!

Стамілася з нечым змагацца.
Стамілася верыць у шчасце.
Стамілася словам қахання
насустрач душу раскрываць.
А можа і так зноўку стацца:
я ў картах паблытаю масці,

сустрэча пяроўдзе ў расстанне...
Няма чаго болей чакаць!

РАССТАЙНЫ БОЛЬ

Самотна стаюся ў цішы.
Тужлівы бляск вокнаў вячэрніх.
Цяпер не сустрэчы — қрыжы...
Ні нас, ні імненняў не вернеш.

Шчымлівай мелодыі гранне:
акорд — як усплеск прыгажосці...
Наколькі балюча расстанне,
калі пакахаеш кагосьці!

* * *

Я вас люблю (к чemu лукавить?),
Но я другому отдана;
И буду век ему верна.

А.С. Пушкін

Спаткання раптоўнага сфинксы
здэвілі спакой піраміды.
У мрой чарадзейныя іксы
Амур запусціў стрэлы-дзіды.

Няўрымслівы Госпада геній
стварыў цуд кахання спакусны.
І двое — Ташцяна, Яўгеній —
у вузел сплялі свае вусны.

I, быццам чар змоўшчыцаў-фей,
па нас — меч ваіцельнай Нікі...
І ты — залатавусны Арфей,
а я — любай ценъ — Эўрыдыка.

Спеў лебедзя з болем надрыўным —
апошні, бо ў сэрцайку — дзіда.
Я ў сонцы спалю свае крылы,
цябе ж — мкне Харон да Аіда.

I Леты збагнелая бездань
крыдавы напой прыгубіла.
Згарыць хай пад Зеўсавым жэзлам
усё, што наш рай загубіла!

ДОН ЖУАН

Дон Жуан мясцовы —
маска Дон Кіхота,
позірк Іеговы,
з мечам Ланцэлота.

Дон Жуан мясцовы —
ён кахаў... Фіяска!
Растагтаў нервова,
што купіў ёй, краскі.

Дон Жуан мясцовы —
змеіць помста вочы.
Дзіды-стрэлы — бровы
працінаюць ночы.

Дон Жуан мясцовы —
вусікаў спакуснасць
прыхавае лоўка
скепсіс хіжых вуснаў.

Дон Жуан мясцовы —
гвалт, мана і жорсткасць.
Смертаносны словаи,
фраз гульня-акторка.

Дон Жуан мясцовы
вычварае разум —
усчынае ловы
змей спеўнагалосы.

Дон Жуан мясцовы —
ас хітраспляценяў —
пернікам мядовым
цягне ў сваю келлю...

Дон Жуан мясцовы —
рыцар зла і гора,
чуеш жах лядовы —
кроکі Камандора?..

* * *

Кахаю цябе... Банальна.
Ты ўзводзіш між нас бар'еры.
Я — сінтэз Мінервы-Венеры,
як еднасць фрагментаў каралю.

Не знішчыць табе маю памяць,
як мне не ўцячы ад пакутаў.
Да іх сваім сэрцам прыкута —
яны раем страchanым вабяць.

Бягу — не раблю ані кроку.
Мне вочы твае — як аазіс.
Я твой найшчаслівейшы казус.
Наш лёс — скрыжаванне прароцтваў.

Тваіх неакрэсленасць мараў.
Шабаш маіх зблыгтаных думак.
Вар'яцтва — адзіны ратунак
ці спаленасць կрылаў Ікара.

Хай знічкі каменнем застыгнуць,
як слёзы кахаочных катай.
І чорныя дэіры — у датах.
І мroi ў канувальсіях гнуць...

* * *

Ты імкнешся акрэсліць выпадак
і канкрэтнасцю фарбаў — прывіды.
Пакараеш прыснёныя зрады
і пасееш бязвер'е і կрыўды.

Задзярэш нос — свой ты песьцішонар.
Зробіш боль, каб прасіць даравання.
А «кахаю» тваё — гвалт і горыч,
як мана дзеля выратавання.

* * *

Калі душу апалиць жарсць
на злосць быной адчайнай сцюжы,

кранеца сэрца благадаць —
крышталь слязы блакітнай ружы.

Фантомы слоў губляюць важкасць
у вабнай бездані вачэй.
Міраж лятункаў сэрца засціць,
і явы сімвалы ярчэй.

Прывіды страchanых ілюзій
віюца ў небе кажанамі.
Магчыма, болей мы не будзем
узгадваць, што было між намі...

ЦЕНІ

Твой пацалунак — маё адраджэнне,
ды замінаюць мінулага цені.

Ты зазямляеш мае летуценні —
глебу рыхтуюць цені сумнення.

Моўлю, як Фауст: «Спыніся, імгненне!».
З жарсцю спляліся нашыя цені.

Нашых надзеяў ад проблем амярцвенне...
Цені навокала... Цені... Цені...

* * *
Закахаўся і пакляўся
быць са мной...
Смех нябесаў захістаўся
над зямлём.

Бо яна прамільгнула —
далёкая,
як сястра Вельзевула —
з сурокамі.

Хто вас лёсам звязаў —
не раздзерці,
каб з бядой векаваў
ты да смерці?

Не кахала — дражніла,
смяялася.
Над табой варажыла —
што сталася!..

Ноч агорне ўспамін
недарэчнасцю.
...Мы свой лёс не знайшли
перед Вечнасцю.

* * *

Адчаю кола разарваў...
Ды голас твой — у шэпце лісця:
«Прабач, цябе я не кахаў...
Прабач, я толькі захаплюся...»

Мой голас, здушаны, дрыжкаў,
мозг сутаргава прагнуў выйсця.
Ды чула зноў: «Я не кахаў...
Прабач, я толькі захаплюся...»

Боль Бога ў сведкі заклікаў,
патоп дажджу з нябесаў ліўся.
А ты маўчаў... «Я не кахаў...
Прабач, я толькі захаплюся...»

Бог мой! За што пакуты даў?
Ці доўга аб жыццё мне бішца?
Прысуд мне — слова: «Не кахаў...
Прабач, я толькі захаплюся...»

* * *

Не ўчула жорсткасці ў мілосці —
аддала сэрца на распяцце.
Раскрыжавана маё шчасце,
а на цябе не маю злосці.

Свядомасць шырыца з гадамі.
Мудрэе стомленае сэрца.
Боль успамінам адзвевца —
і кане ў Лету са слязамі.

* * *

Чаму, як памірае дзень,
я клічу ў сны каханне-згубу,
хочъ вінаваты яго ценъ
за мной цягаецца прыблудна?

Чаму, як каралева-ноч
вянок сузор'яў прымярае,
прымрою тых, што гнала з воч,
каго я жартам чаравала?

Аднойчы немаўлятка-ранне
мой зрок палярна пераверне...
Спазнаю чыстае каханне
таго, хто веру ў шчасце верне.

ФОТАМАДЭЛЬ

Ашалеў з пачуццем тым глыбокім.
Як матыль, быў крылатым парыў.
І прымружваў натхнёнае вока
закаханы ў Яе аб'ектыў.

СОНЕЧНАСЦЬ

Аднойчы вачэй затрымала праменні,
І мне цалавала пяшчотна душу
сонечнае зацьменне.

Тады быў вясны іскрамётны пачатак,
і ён у аўтобусе мне пасылаў
сонечны зайчык.

Глядзеў запытальна вясёлкаю воч...
І ўслед трывумфальнай усмешкі —
сонечны дождёж!..

ПРЫШЭЛЕЦ СА СНОЎ

Сэрца ў чарапахавым панцыры.
Пярліны вачэй — у ракушках.
Клюшнямі змагаюся з шанцамі —
спакусамі ў вабных стужках.

Дрэва маёй самоты
точыць адчаю шашаль.
Стой, незнамец, хто ты?..
Прышэлец са сноў, няйнайчай.

YOU*

I like to look into your eyes
And see your wonder-soul.
There is contradiction of feeling and mind,
When I stay alone.

And I am sad, that my light spring
Is early going out.
But deep in heart I always bring
Pipe-dreams and hope — about
You...

Ты

Я люблю глядзець у твае вочы
і бачыць тваю цудоўную душу.
Пачуцці супярэчча думкам,
калі я застаюся адна.

І я сумная, што мая светлая вясна
рана адыходзіць.
Але ў глыбіні сэрца я заўсёды нясу
нязбытныя мары й надзею — на цябе...

* (пераклад падрадковы)

МАНАЛОГ ЗАКАХАНАЙ

Інтуіція падманула:
закахалася — не ўзаемна!
У вачах тваіх патанула
і згубіла спакой вокамгненна.
Дэманічны, таемны й смелы.
Прыщяненне — стыхіям на зайдрасць...
Ды чамусьці палохае вернасць
тых, хто хоча прыгод, каб здрадзіць
сваёй мары пра ўд каҳання,
пра дзяцей ад прыгожай жонкі.
Толькі воля — чароўная манія —
вабіць да донжуанская гонкі.
Як ідзеш праз паглядаў Галгофу?
Няўжо лёс мой — табе толькі цацка?
Быццам вы згаварыліся з Богам
над бядою маёй пасмияцца.

ТЫ СНІШСЯ МНЕ...

Ты снішся мне. Так часта, так упартая.
І твой пагляд услед — сіло.
І думаю: «Як ты цяпер?...» Хаця — няварта,
бо не сабе належым мы даўно.

Ты снішся — і душа мая смяецца,
і клічуць вочы ў мройлівай сяўбе.

І тут маё — тваё пытае сэрца:
«Ці снося я — табе?...»

ПАЭТУ...

Як сімвал лёсу нескаронасці,
быць разам — у думках! — шукаю прычыны:
жыць у Вашай скептычнай свядомасці
фантомам каҳанай жанчыны.

ДА ЗАКАХАНАЙ У ГРЭШНІКА

Ці можа закаханая душа
падлічваць з калькулярам выгоды?
Ляцець ёй да фатальнага крыжка
ўсё бліжай год ад году.

І не даруе стогалосы свет
таму, хто награшыў і паплацця.
Усе цураюцца ад бед —
і смельчакі, і баязліўцы.

Ратуюць цела ад смерці,
душу — ад згрызотаў сумлення.
І сажы з душы не адцерці,
і выраджаеца племя.

Мы — малпы ў раскошных убрannях,
скамп'ютэраваныя нехрысці.
Прасветлае стала каханне
праклёнам і тлом, а не вечнасцю.

* * *

Э'явіўся нечаканым азарэннем,
як «променъ сонца ў ўёмным царстве»*,—
падманным, страшным летуценнем
майго з'ільдзелага вар'яцтва.

Кахання водбліск? Геній смерці?
Выратавальнік ці забойца?
Э табою так утульна сэрцу
і цемру разганяе сонца.

Узняць над галавой імгненне,
без думак — «лёс» ці «перспектыва»,
жыць сэрцам непараразумнелым
і варажыць: «Буду шчаслівай?..»

Як матылёк да згубнай свечкі,
лящець — памылка за памылкай...
Або ў самоту зноў залегчы,
бо да яе даўно прывыкла!

* Слова М. А. Дабралюбава.

АЛХІМІЯ КАХАННЯ

(санетны трэпціх)

1

Аднойчы шугавейны студзень
мне праскутоліў праз сцяну,
што позірк твой мяне абудзіць
ад летаргічнага сну.

Пасля бяssonкавых сумненняў —
ты лёс ці выпадковасць? —
сярод маіх душазацьменняў
вачэй тваіх лунае зорнасць.

Што можа быць мне даражэй
зарай абдымкаў, пашалункаў?
І што быць можа прыгажэй
за ўзлёт акрыленых лятункаў?

Давай паслухаем свае жаданні:
мы падуладныя алхіміі кахання.

2

Да зор нас вабіў ідэал.
Фартуна лёс снавала.

Ты некага кахаў...
І я — кахала.

Будзь блаславёны дзіўны час,
калі цябе спаткала,
бо дэён, што аб'ядналі нас,
здаецца, мала.

Так цымна прышласці вуаль:
тут варажы — не варажы...
Знайсці, што ўсё жыщё шукаў,
патрэбна для душы.

Гасподзь! Што мне наканавана:
мілосці шал ці ў сэрцы рана?

3

Лёсу нашага траекторыя
такая часам нечаканая:
мы ўчора незнаймія,
а сёння — закаханыя.

Дамы і дрэвы. Снегу бель.
Гляджу зачаравана.
І сонца ў гэты яркі дзень
смяеца шчасцяйна.

Нашто аб будучым загадваць,
калі цяпер — царыца крозаў?
Паэзія спявае замець,
змятае дум трывожных прозу.

Я мару, на спатканне ідуchy, —
прачнуща на твайм плячы...

* * *

Вадаспадам пушчу валасы,
нас ізноў зачаруе нач.
Я вуснамі самну гусарскія вусы
і патану ў азёрах воч.

Хай ізноў выпрабоўваюць жарсці.
Хай анёлы спяваюць псалмы.
Так, як вернікі йдуць да прычасця,
палам цел прычашчаемся мы.

І эгарыць у агні грэх сардэчны,
Бог даруе, бо раёў любіць.
Двух сэрцаў страх спрадвечны —
імгненняў шчасця не згубіць...

ЛІСТ ДА КАХАНАГА

Прашу, мой любы чалавек,
мяне не қрыгдзіць, не падманваць,
бо слёзы не абсохлыя з павек,
і боль памылак яшчэ раніць памяць.

Калі я толькі для гульні
або другая будзе мілай,
то лепей зараз пекла слоў штурні,
чым апасля — заклён магільны.

Хай веюць перамен вятры...
Мне скарбы шчырасці дары —
не многа трэба мне для шчасця.

Не ўзводзь сваіх пясчаных замкаў —
пустых не трэба абязянкаў,
каб веры сэрца не праклясці.

ЭЛЕГІЧНЫ ДВУВЕРШ

Страсць авалодала целам, а сэрцу трывожна:
раптам мой любы давер мой растопча і мары зняславіць?

* * *

Звіняць між сцішаных прысад
асколкі дум і летуценняў.
А помніш, як ты мне казаў:
«Люблю тебя, Петра творенье»*?..

Былі пяшчота, цеплыня
і вера ў непадманнасць мрояў...
І вось цяпер, на схле дня,
каханне звёз Харонаў човен.

Пякучасць легкаважкіх слоў
давер у сэрцы забівала...
Як горка, бо самота зноў
мяне так хутка напаткала.

* * *

Самыя выкшталцоняя
і пяшчотныя донжуаны —
жанчынаненавіснікі...

* Радок А.С. Пушкіна.

2. ФІЛАСОФСКІ КАМЕНЬ

МАЛАНКАВЫ БОЛЬ

*Я жить хочу, чтоб мыслить и
страдать.*

А.С. Пушкін

ПТУШКА НАДЗІ

Душа счарсцвела ад пакутаў...
Слагадным словам загаю
боль сэрца, у адчай закуты.
З вязніцы птушачку сваю —
надзею — выпушчу на волю:
ляці, лунай, спявай, свішчы...
Хай загамоніць наваколле
дзівоснай песняй у души.

МІСТЫЧНЫ СОН

Клубы
святла ад лямпы
чапляюць чорныя плямы
стракатых старонак падручніка.
Са стрэлам крылаў, вусцішна
лятуць пачвары
з бульдожым тварам
пішчом мне ў очы

гарой-навалай.
 Ад жаҳу шпарка
 мільгаюць пяткі.
 Балкон мне настеж
 разявіў зялу.
 А ўнізе — ты дарма чакаеш.
 Балкон — надвое, ---
 лячу я ўдалеч.
 Зямля магнітам
 не цягне цела.
 Бывай, мой любы,
 я палацела!..

* * *

Мы пропускаем навакольны свет праз сябе,
 як шкло пропускае сонечныя промні,
 як сіта — ваду,
 як расчыненае акно — паветра.
 Я і ёсць тое сонечнае шкло,
 што зіхадзіць адбіткам вялікага свяціла.
 Я — сіта,
 што працярушвае праз сябе радасць і гора.
 Я — тое расчыненае акно
 ў неспазнаны мною свет,
 што хавае ў сабе мільёны таямніцаў...

Але ж нейкая частка свету
 прысутнічае і ўва мне.
 З прагным неспатольным эгаізам
 хаваю і затрымліваю яе ў сабе —
 як шкло затрымлівае сонечнае цяпло і бліск,
 сіта — камяні,
 расчыненае акно — свежы подых
 вясновае раніцы.

* * *

Панарама ўспамінаў
 на чыстым экране душы.
 Там сусінуоць боль і радасць,
 невыносныя пакуты
 імгненнае прасвятленне,
 беспраглядны адчай
 і кульгавая надзея
 на выратаванне...
 Стракатыя вобразы —
 прыемныя і жахлівыя,
 пяшчотныя і пачварныя —
 з маланкавай хуткасцю змяняюцца.
 Калейдаскоп уражанняў.
 Метамарфозы пачуццяў.
 Правал у вусціш вар'яцтва.

Палёт у бездань займае дух.
 Не жах, а цікаўнасць да смерці.
 Жаданне смерці...
 І ўдзячнасць за мінулае.
 Богу. Лёсу. Сабе.
 І тым, хто разам са мной
 ствараў маю біографію.

* * *

Да сонца, зорau і да хмар
 душа імкне, як тая песня.
 І ад штодзённых марных спраў
 да мар бягу, каб не памерці.
 Прамені сонца — праявіцель
 грахоў людскіх і бруду дум.
 А цемень ночы — як збавіцель:
 у снах зляціць мой дзённы сум.
 ...Бягучы гады, і я зусім не тая
 вясёлая дзяяўчынка гаманкая.
 Няхай і так — з вачэй заслона ўпала:
 за яснасць вока платы — боль
 у сэрцы, што не сціхне больш,
 як бы душа аб шчасці ні крычала.

* * *

Крыгаванкі
 й лабірінты
 магчымых
 і абраных шляхоў —
 заблытаны рэбус
 чалавечага лёсу,
 які разблытае
 толькі смерць.

* * *

Адчуць працягласць часу — жах,
 жах незваротнасці імгнення.
 Ніколі не пускаць карэння,
 каб не балочча вырываць,
 як пакахаеш недарэчна.
 І недарэмна жыў, калі
 памрэш з такім усведамленнем,
 што для адзінага імгнення
 кахання — варта па зямлі
 ў бадзяннях церці мазалі.

* * *

Бегчы, бегчы, бегчы, бегчы!..
Хоць куды, абы шукаць.
Ды няма спакою ў рэчах —
будзе мой цярністым шлях.
Сэрца поўнае журботы,
што не знікне ў чорным сне.
І не збегчы ад самоты,
як не збегчы ад сябе...

* * *

Гойдающа думкі
на вецці ўспамінаў.
На галаву мне падаюць
пераспелья яблыкі
недараўальных памылак.

* * *

Дваццатае стагоддзе — два іксы.
Дзе душ — не інтэлекту! — талент?..
Упэўнена: каханне ў Вечнасць кане,
і знікнуць яго песень галасы.

Час рамантызму сцёрты рэалізмам.
Глянц разуму заеў шчымлівасць пачудця.

У модзе не прызнанні, а сафізмы —
забаламучваць яснасць маскамі быцця.

Мана і скепсіс спапяляюць шчырасць.
Закон «купі-прадай» мацней за голас сэрца.
Бог мой, дай веру ў явы прышласць,
якая ў нас каханнем адгукнецца.

* * *

Вяртанне ў пыл памылак.
Вяртанне для адчаю.
Фата-маргана — прышласць.
Пачуцця попел маю.

Эгарэла краска веры,
прыгожая, як мара,
у полымі даверу,
праз хітрасці пачвары.

Я — ружа, што шыпамі
свой крохкі лёс бароніць.
Я — рукапіс, што памяць
нашчадкаў непакоіць.

Жыщё — як помста смерці.
Каханне — выклік Музе.

Палац пясчаны — сэрца.
Жахлівых думак вузел.

Самота — вынік зрады.
І споведзь — не катарсіc.
Не трэба бруду праўды!
Я — жрыща бога Марса!

Чаму за мізер Сонца
збіваю думкі ў раны?
Чаму ў шляху бясконцым
шмат церняў увабрана?..

* * *

Сталее позірк з фотаздымкаў,
усмешка — быццам з-пад нажа.
Хімер жахлівия абдымкі,
цяжар пакутнага крыжа.

Са мной у сонмішчы падзеў
з дылемай існавання Гамлет.
Таюся ад людзей, надзеяй,
Манон перастварыўшы ў Скарлет.

РАЙ І ПЕКЛА

1

Як сцісне сэрца боль-адчай
і слёзы ў горле стануць каменем,
Твой голас — мне выратаваннем:
«Спачатку — пекла,

потым — рай».

У чорных хмарах небакрай.
Вядуць душу на катаванне...
Чыёйсыц злосці баляванне.
Спачатку — пекла,

потым — рай.

2

Каб збіць ружовасць спадзяванняў,
жанчынам лёс учыніць здзекі:
ва ўсёй красе вам дасць кахраны
спачатку — рай,

а потым — пекла!..

* * *

Я — гэта сонмішча катаклізмаў,
што ў вар'яцкім натоўпе
рэжка свае вены...

Я — трагіткая адчайнай знічка,
якая марыць стаць Галактыкай,
але ўсе высілкі марныя...

Я — тая спакусная бязгрэшнасць,
якая ва ўсяленскім граху
пачувае сябе закамплексавана...

Дэкаданс і дэрэсія...
Апакаліпсіс і расчараўанне...
Самота і безвыходнасць...

* * *

Жыцё — гэта сон.
Кальдэрон

Жышё — нібы прарочы сон,
а смерць — як быццам абуджэнне.
Жахлівы суд — мой прышлы скон.
Хімеры — мары-летуцені.

Памылак жах сціскае крылы.
Прывіды душаць па начах.
Крывавы қрыж на небасхіле
і боль маланкавы ў вачах...

АПАКАЛІПСІС: ЗЫХОД ХХ СТАГОДДЗЯ

Палі ідалаў, тагталі ідэалы.
Ішлі па сэрцах, марах напралом.

Святыні лята нішчылі вандалы.
І паміраў царкоўны гулкі звон.

Што будзе? Божухна, памілуй!
Няўжо настаў Жахлівы Суд?
Пякельны баль нячыстай сілы:
навокал — гвалт,
і бруд,
і блуд!

Няўжо — фінал? Няўжо — кананне?
Няўжо з нябес ліеща кроў?
Дзе ратавальнае Каханне?
...Бездапаможная Любоў?..

ПРАЗ ПАКУТЫ — ДА МЭТЫ...

*Per aspera ad astra.**

Калі душу катуюць пеклам
звышчалавече пакуты
і ё давялося раптам зведаць
гаркоту здрады любых вуснаў,
я пальцы прыкладу да скроняў —
стрымаць пульсацый эвар'щеласць.
Пайшла б за Клайдам вернай Боні
на смерць, але не на адлегласць.

Пясчынкай упаду ў бясконцасць,
у створкі Памяці Сусвету.
Калісці зазязе Жамчужнае Сонца —
маёй да Мроі, да Сэнсу Мэты.

* * *

Каханне.
Фобія.
Манія.
Вар'яцтва.
Блуканне.
Люстэркаў галерэя.
Надзея
без надзеі — я.
Сама ў сабе,
як сэнс у форме.
У норме
і не ў норме.
Шукаю.
Філасофствую.
Баюся,
што некалі
ў люстэрку
не з'яўлюся.

* Праз церні да зор (з лац.).

Са шклінак не складу вітраж,
люстэрка б'еца на няшчасце.
Чаму ж мінулага міраж
залевай очы мае засціць?

І сэрца гімн не шле вясне,
не спараджае летуценняў.
Што зробіш, бо цяпер мяне
натхняе змрочны чорны геній.

Як паўцякаюць з лёсу відмы
маёй світальнаю парой,
суквецце мараў стане німбам
над галавой.

АКРАЭЛЕГІЯ

Адлегласць душ народзіць смутак,
Дыханне дам хімерам-ценям.

Філосаф і філолаг скуты
І сусінуюць непадзельна.
Лавіруе-віруе сэрца,
Але чамусыці так самотна!
Лядок лягункаў да кранеца,

Атруту — пі! — падасць маркота.
 Гармоній недасяжнасць — позна! —
 Ірве істоту на шматочкі.
 Надрыўна плачуць вербалозы,
 І сны мне шле Касандра-ночка.

ПАВОДЛЕ ГАРАСКОЛА

На шалях Немезіды Вечнасць спала.
 Свіннёй ружоваю зарожкаў новы дзень.
 Самотны клён люляў у голлі памяць,
 і бэз на дол клаў адмысловы цень.
 Хірон з Венерай у экстазе зліты.
 І дождж крывавы ружаў сыпле Марс.
 Фантазіяй з хвастом метэарыта
 імчыцца думка. І шалее час.
 Штурнуць Хаос у плынь метамарфозаў
 параіла відущчая Эмая.
 Агню і прыгажосці, веры ў кроцы
 Бог даў — зазяла Зорачка мая:
 з фантазіяй гуллівай маўрытанкі
 і з песняю чароўнай Ларэлей,
 з сакральnymі пасъянсамі цыганкі,
 з магічнымі парадамі ад фей.

СЛЁЗЫ

Асколкі сноў разбітых
 не склеіць слоў падман.
 Вуаллю брыльянцістай
 на вочы лёг туман.

Нявечны ўсплеск пачуццяў
 над бездзянню самоты.
 Душэўнай каламуці
 прарэзлівия ноты.

І чорны смутак сэрца
 дажджом пральеца золкім,
 ды сонца абаўеца
 вакол вачэй вясёлкай.

* * *

Дзе ты, Жанчына — не багіня?..
 У адрас твой — шмат нараканняў.
 І з-за цябе, чый гонар гіне,
 ні войн, ні спрэчак не ўзнікае.

Парыс — Алена — Менелай —
 траянская вайна амбіцый...

Жанчына вартая пахвал,
каб перад ёй схіляўся рыцар.

* * *

Ноч звязвае душу з Космасам.
Сон запрашае
на сакрэтны прагляд кінафільма,
дзе ў бязлікім натоўпе
я знікаю і знаходжу сябе —
асобу, страчаную і набытую.
Адвечны сон.
Пошукі сустрэчы...
З сабой.

* * *

Лёс — барацьба, каханне, праўда.
Лёс — паэтычны мікракосм.
Шляхоў шматлікая аркада
ў душы суцэльны парадокс.

Бязвер'е знішчана пяшчотай,
і роснасць воч не з гора — шчасце!
І філасофская самота
сама сябе дае праклясці.

Прадажны юдаў пацалункі,
ахвяраў слёзы — ім экстаз.
І кармаў зорныя рахункі
калісьді ўсіх рассудзяць нас...

* * *

Каханай быць і жыць — адно.
Напэўна, я адна такая.
Я ні на што не наракаю,
хаця і шчасця не відно.

У шчырасць веру безаглядна
і здрады болей не дарую.
Самотай раны зарубцую,
што для душы не будзе танна.

Давер з бязвер'ем рвуць на часткі,
ды пераважвае апошні.
Міжволі будзеш асцярожнай,
каб не патрагіць зноў у пасткі.

ФІЛАСОФСКІЯ МРОІ

Калейдаскоп шалёных дзён —
малюнкаў лёсу կругаверць.

А я, каб ад жыцця быў плён,
вучуся падаць і мудрэць.

Я ствараю халодную зброю,
каб у свеце вайны не прапасці:
замест мрой — філософію мroi,
замест зор — філософію ігноры...

* * *

Пра нешта адмоўнае кажуць:
«Брыдота.

Цвіль.
Павуцінне.

Балота...»

Цвіль —
дае пеніцылін,
лечыць запаленне.

У балоце —
прыгажосць:
там цвіце лілея.

А павук, хоць крыважэрца, —
знае ткацкае майстэрства.

* * *

Зняверылася ў роздумах сваіх,
крытычны стан шукае дапамогі.

І я звярнулася да кніг,
каб вырашыць гнятлівия трывогі.

«Трагедыі лірычны эпілог» —
так Пысін Аляксей дае прагнозы.
Ён фразай страх мой перамог...
Што ж дзень наступны наварожыць?

ЧАЛАВЕК — ЧАЛАВЕКУ...

(размова з класікамі: спроба аплікацыі)

Homo homini lupus est *—
чалавек чалавеку воўк...
І адзін аднога з'есць,
калі ў сэрцах іх «666»
і суцэльны жахлівы змрок.

Homo homini amicus est —
чалавек чалавеку сябар...
Прыгажосць ці ўратуе свет**
ад дысгармоніяў бед
і зайздрасці жабаў?

* Плаўт.

** Паводле думкі Ф. Дастаеўскага.

Homo homini Deus est *—
чалавек чалавеку — Бог.
Абсалют. Ідэал. Паэт...
Бо імкненца да мрой і мэт.
Бо «мы разам ляцім да зор»**!

* * *

Знайду філософскі камень —
і здабуду я золата.
Ды нашто яно мне,
на душы калі — холадна?
Жыштёвы эліксір знайду,
як маладосць прывабную,
і да цябе тады прыйду,
адзіны і сапраўдны мой!
Замовы ў неба я шапчу,
а Бог глядзіць насмешліва:
— Судзешся, — роспач уваччу.—
Каханне ўсё ж нявечнае...

КАРДЫЯГРАМА ЛЁСУ

Зашыфраванага лёсу
кардыяграма скача.

* Статый.

** М. Багдановіч.

З нябёсаў кахання — вобзем.
І трэба падняцца. Без плачу.

І трэба ўзняцца на крылах.
І трэба ляцець Ікарам
у боскі містычны вырай,
да найярчэйшай мары.

Кахання няма — қрах свету,
патопленая Атлантыда.
І толькі галосіць веџер
над скрушнай маёй планідай.

ДУША АДЛЯЦІЦЬ У ВЕРШЫ

Кругалётнасць звычайных падзеяў
прабіваецца росквітам думкі.
Імпульсіўная Адысей —
у прасторы ѹ часе стасункаў.

Час знайду. Дзе энергія духу,
для якой дае сілы каханне?
Пуста ў сэрцы. Манаршая скруха
над натхненнем майм тыраніць.

Ці ствару я Жыцця Свайго Песню?
Траглю ў Кнігу Жывых і Памершых?

Богу лёс разгарну перад смерцю —
і душа адляціць... у Вершы!

* * *

*Каб я мела...**К. Буйло*

*Дубль — мадэль, дакладная копія
свайго творцы, якая выконвае пэўныя
функцыі.*

Паводле А., Б. Стругацкіх

Каб я мела пару дубляў —
і жыцця магло б хапіць,
каб не страціць шмат задумаў,
мары ўсе ажыццяўіць.

Каб я мела пару крылаў
ды не знала стомы —
я б спявала ўзноўслай Лірай
над смяротнай стромай.

ВАЗА

Я — ваза, у якую хтосьці
штурнуў камень
з драпежнай злосцю.

Чарапкамі ўпала глінянае цела,
ды птушка душы
адлятаць не хацела.

Я п'ю сонца, неба, паветра і вецер —
хаця б дзень пражыць мне
ў расколатым свеце!

Друз чарапкоў эбіраю і склеіваю...
І аўру святла
пакрысе выпраменяваю.
У вазе вадзіца — гаючаю песняй.
Чакайце хвілінку —
я зноў уваскрэсну!

* * *

Калі мой сон закружыць бель
віроў жыццёвых і завеяў —
душа скіруеца ў тунель
да іншых зор і вымэрэнняў.

Як згорне сноў кінасан
Хаос — ці Бог, а можа — Д'ябал,
каб сябрам стаў няўмольны час,
у снах падтэкст шукаю тайны.

Мой сон — як псіхатэрапеўт,
дарадчык, сябра і мастак.
І кат, што прынясе білет
на той свет,
не падаўшы перад тым знак...

РОЛЯ ЖАНЧЫНЫ Ў ГІСТОРЫИ ФІЛАСОФII

(супермінілекцыя)

Падумайце,
магло не быць Сакрата,
філосафа на ўзроўні архетыпа,
каб не яго выпрабавальны фатум —
гром-баба і натхняльніца Ксанціпа!

* * *

Ты не хочаш жыць у самоце,
марыш, каб на вершы натхнялі.
Не жадаеш жыць у балоце —
дык жыві на вулкане!

Быць з мужчынам — небяспечна,
прысвячаючы лёс — міражу.
Не дай Божа быць з тым быць вечна,
хто нявечыць душу.

* * *

Жыць бясконца?..
Прайсці праз любові,
праз жаданне
быць кімсыці
бязмежна каханай,
праз секунды спакою,
інерцыю болю
і радасць вітаць
пасля ночы ранне.

Што — Вечнасць?
Вершы для кагосьці —
душы спажытак,
скарбы думак,
мой сын
і дар мілосці,
што дазваляюць верыць
у ратунак.

Грашым штодня,
памылкі множым,
а Бог пасля ўдвая карае.
І хто з нас, грэшных,
пасля эможка
ўвайсці ў вароты раю?..

* * *

Калі імкнуся збегчы ад пакут —
на ногі Бог накідвае мне путы.
Магчыма, прыхаваны шчасця кут
сярод такіх раз'яtranых пакутаў.

Ці любіць Бог таго, каго карае,
каму ён шле свае выпрабаванні?
Не ведаю, але надзею маю —
на шчасце, і на плён, і на каханне!

* * *

Вярнуцца б
ад сябе трывгацігадовай-разумнай —
да сябе дваццацігадовай-наіунай,
каб зрабіць папраўку ў лёсе,
каб пазбегнуць памылак!..
Але жыццё — адно.
Час незваротны.
І толькі набытая мудрасць —
як ода пражытым гадам.

* * *

Маё жыццё — раман,
які мне толькі сніцца.

Маё жыццё — падман:
магла не нарадзіцца...

Маё жыццё — агонь,
запалены для шчасця.
Маё жыццё — гармонія...
Дай Бог яе пабачыць!

* * *

Пакуль жыву, я так хачу
смак шчасця зведаць!
Каб сонца зорыла ўваччу
пад светлым небам.

А як згарыць душа датла,
спачну я вечным сном.
На грудзі ляжка мне зямля
пад цяжкім валуном.

САКРЭТЫ ТВОРЧАСЦІ

* * *

Маё нованараджанае вершаня!
Я люблю цябе, але ты мне больш не належыши.

Ты цяпер жывеш уласным жыццём
і ўжо не такое мне блізкае, як тады,
калі насіла цябе пад сваім сэрцам,
карміла малаком са сваіх грудзей,
люляла, песьдла-гадавала.

Ты выйшла ў свет і амаль забылася на мяне.
Цябе чытаюць, і рэдка хто ўзгадвае аўтара...
Цяпер я — толькі першапрычына,
адбітак быльых пачуццяў
на разбітым шкле слоў...

* * *

Кахаеш — будзеш малады.
Надзею маеш — не загінеш.
Свае пражытъя гады
да зораў думкаю ты ўзнімеш.

Калі спакой лепиш за гарэнне,
чысцюткасць лепиш за бруд граху,
то не чароўна-дзёрзкі пэндзаль
тады натхніць тваю руку.

Штукарства горш за ўсе абрэзы.
Фальш маскаў выклікае смех.
І выкшталцонасць танных фразаў
бяздушны працінае свет.

* * *

Верце таму, што напіша паэт,
хоць яго зрок ілюзорны.
Вершы ўплятае ў вянок свой, бы зоры...
Верце таму, што напіша паэт.

Шчасця не меў, ды стварыў трываlet.
Светлы даў спеў, свой схаваў смутак чорны.
Верце таму, што напіша паэт,
хоць яго зрок ілюзорны.

* * *

Пра тое, што не здзейснена,
пра тое, што не сказана,
пра тое, што не створана,
дарэмна шкадаваць.

А што чароўнай песняю
душы адкрыла вязніцу,
натхніла сэрца зорамі —
так люба ўспамінаць!

* * *

Паэту дазвалецца грашыць
у пошуках кахання і натхнення

і бачыць рэчы ў іншых вымірэннях.

Паэту дазвалецца грашыць.

І кожны грэх яго перагарыць,
бо творчасць яму дорыць ачышчэнне.
Паэту дазвалецца грашыць
у пошуках кахання і натхнення.

СЮРРЭАЛІСТЫЧНЫ ВЕРШ

Між сном і явай — хісткі мост.
Лаўлю гатовую ўцячы ідэю-чарадзею
за хвост.

Мне белы ліст падкажа фразы,
карціны мрояў і прарочых сненняў —
як адказы.

Я расшифрую повязь знакаў, а найперш —
пішу қрыху нязвычыны, сюррэалістычны
верш.

ПАЭТ І ПАЭТЭСА

Паэт і паэтэса — два натхненні:
рамантыка, узнейсласць і парыў.

Паэт і паэтэса — два памкненні
раскладці свой аб'ект на сотні рыс.

Паэт і паэтэса — два каханні:
фантазій, безразважнасцей усплёск.
Паэт і паэтэса — два ваганні,
расчараўанні, слёзы, горкі лёс...

Паэт і паэтэса — два вулканы:
каханне-жарсць, і лава аж кіпіць.
Паэт і паэтэса — акіяны...
Адзін аднога ім не пераплыць.

МАЯ СУТНАСЦЬ

Цяпер я лёгка дам агню
лісты і фота, дзённік, вершы,
каб іх спакою не қрануў
щікаўны дух злавесны нечы.

Не мару, ілюзій не ўзводжу,
прадбачу часовага згубнасць.
Пакіну некалькі адбожжаў —
вершаў, што праявяць маю сутнасць.

МУЗА

Музэ-жанчына,
Музэ-святая
цяжкім бяssonнем

верш прадыктую.
Тая,
шторай на зямлі абяцае, —
вылье пакутнасць
у споведзь жывую.

Музэ — натхняльніца
і ратаванне,
прывід жаночага цуд-ідэалу,
вобраз яшчэ
не сустрэтай каханай,
той,
што на грэшнай зямлі акрыляе.

БОСКІЯ ПАРАДЫ

Самоту сабой засланіў.
Ад сонца аслеплі крыжы.
Спытаў: «Ты — мая?.. Не мані!»
І Бог мне парай: «Кажы».

І дні ў матыльковасці мрой —
ці хоць у прадонне імчы...
Бог гладзіў мне голаў рукой
і ў горы суцешыў: «Маўчы...»

Адна я... Вясёлья чэрці.
І зябкая золь на душы...
«Мой Божка, пазбегчы як смерці?»
Ён мне пасміхнуўся: «Пішы...»

ГАБЕЛЕН ДУШЫ

Я выпушчу на волю
свой қрык — на сто вятроў.
Катастрофічнасць болю
ў страфічнасці радкоў.

Я з паэтычнай амфары
ашчадна адалю
чароўную метафору,
ёй смагу наталю.

Мой лёс! Вядзі, ды не карай,
агменю веры не тушы.
І зрэдку мне дапамагай
ткаць габелен маёй душы.

НАРКАМАНУ АД ПАЭЗII

Паэт, ты — д'ябал ці анёл?
Кахаеш ці расчараўваўся?
Якую ты іграеш роль
пад шквал надуманых авацый?

Ад цыгарэты і віна
ты не адмовішся ніколі.
Як п'еш — заўсёды дап'яна.
Маральна б'еш — ажно да болю.

З дваццатай мо ці з сотай Евай
зрываеш ты спакусы яблык.
Дзеля кайфовага натхнення
прадаць душу гатовы д'яблу.

КРЭДА

(брахікалан)

Я
тут
для
пакут.
Маю
чары.
Мэта —
мары.
Вершам
хачу
ўвечніць
душу.

ЭПІГРАМА НА ПАЭТАЎ

*Паэты — непрызнаныя
заканадаўцы свету.*

П.Б. Шэлі

У пэўненых, што яны —
заканадаўцы свету,
мужчыны, што завуць сябе паэтамі,
у фарсах тэкстаў граюць — смехата! —
Дон-Кіхота,

Дон-Жуана
і Хрыста.

* * *

Вавілонскае стаўпятварэнне
спарадзіла шмат моў.
Але і ў межах нацый
кожны гаворыць *qui pro quo**.
Ды прыслухоўваюцца да нямногіх.
І помняць з паэтаў — адзінак.
Астатнія — удзельнікі
банальнага кругазвароту
вобразаў у Паэзіясферы...

* * *

Словы — болевыя крапкі
на маім чуллівым целе.
Дум прыгожыя акорды —
трыялетнае мысленне.

Калі стварае Муз тэксты,
то абмінае словаў рыфы.
Калі іду я ўслед за сэнсам,
амаль не думаю пра рыфмы.

ВІНО СЭНСУ

Наш паэт
над творам варожыць,
падуладны фармальным міфам,
гоніць вершы
ў пракрустава ложа
рыфмаў.
І, раўнуючы думак звон,
аўтар часта ідэю бэсціць,
забываючы пра віно
сэнсу.

* Хто пра што (з лац.).

* * *

Зліцця гармоній зорных акт.
 Мелодый аўры ловяць вуши,
 калі выходзяць на контакт
 паэтаў непрыкаянныя душы.

* * *

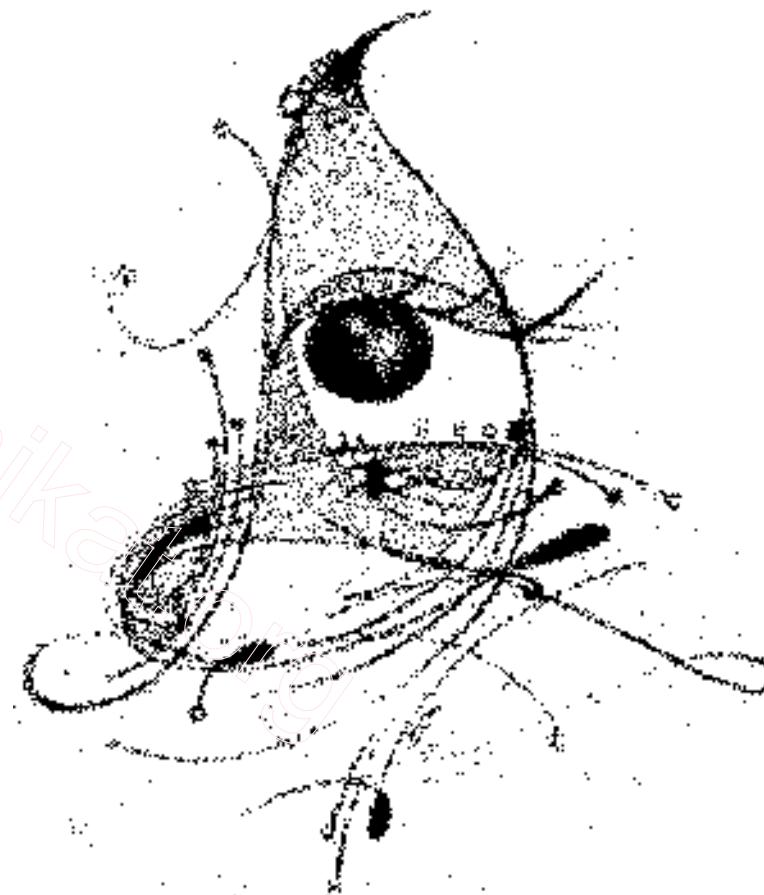
Паэт
 на касмічныя рытмы
 накладвае слова,
 якія пасля
 забываюцца...

* * *

Ужо колькі стагоддзяў,
 натхнёныя, у адзіноце,
 адкрываюць іншасветы
 паэты...

* * *

Дасягнуць дасканаласці
 дапаможка
 дысцыпліна думкі.

ФОРМУЛЫ БЫЦЦЯ

ФОРМУЛА ПРЫГАЖОСЦІ

Калі лёс сэрца не ламаў,
не рагатаў з яго аскепкаў —
не будзеш ты ў душы паэткай,
калі лёс сэрца не ламаў.
І чары мрояў не аквецяць,
і прыгажосць твая — падман,
калі лёс сэрца не ламаў,
не рагатаў з яго аскепкаў.

A FORMULA OF BEAUTY*

If fortune didn't break your heart
and didn't laugh at its stall slices —
you wouldn't be a poetess onside,
if fortune didn't break your heart.
And all charms wouldn't go in signs,
your beauty is illusive art,
if fortune didn't break your heart
and didn't laugh at its small slices.

* Пераклад на ангельскую мову аўтара.

ФОРМУЛА КАХАННЯ

Чар слоў і магія позірку —
рэцэпт уэнікнення кахання.
Вар'яцтва маланаک распалаць
чар слоў і магія позірку.
Імкнудца ўгару — і вобзем.
І разум губляць дазвання...
Чар слоў і магія позірку —
рэцэпт уэнікнення кахання.

АПРАЎДАННЕ ПАКУТАЎ

Калі ля вуснаў пах цыкуты
і немагчыма болей жыць,
шагчу: «Не радасць, а пакуты
стающа скарбамі душы».

ФОРМУЛА НАТХНЕННЯ

Натхненне — шчодры геній,
плод страснага кахання,
дарунак плённага чакання —
натхненне, шчодры геній.
Разгоніць Музу змрок зацьменняў
і будзе мрояў чараванне.
Натхненне — шчодры геній,
плод страснага кахання.

ФОРМУЛА КАМПЕНСАЦЫИ

Задумваюся аб прызванні,
і сэрца вярэдзіць дакука...
Відаць, што не маю кахання,
мяне палюбіла навука!

ВЫБАР СУЧАСНАЙ ЖАНЧЫНЫ

Узяць каго ў мужы —
падкажа выбар мода:
два сэрцы, дэве душы —
Нарцыс і Квазімода.

Для сённяшніх Марысъ
двойная тут выгода:
лепш — Ракфелер-Нарцысъ,
чым жабрак-Квазімода.

БУДЗЬ!..

(самарэфлексія)

Разгубленую, цябе кальшцуць хвалі
па-над жыццёвым павуліннем.
Хочаш, каб лёс табе паламалі, —
будзь наўнай!
Наканаванняў снуецца ніць,

час надзеі зневажае шпарка.
Каб кахаць і каханай быць —
будзь вядзьмаркай!
Калі ж ад здрадаў ягоных цяжка
і вабіць душэўны спакой,
ты раіш сабе: «Будзь манашкай!
Будзь святой!»

ФОРМУЛА ПРЫВАБНАСЦІ

Як застацца беладоннай*,
захаваць кахання кветкі? —
Быць ільдзінкай, а не промнем,
быць зімою, а не летам,
быць далёкай, а не блізкай,
зоркай быць, а не зямлёю,
з сэрцам паэтычна-чыстым,
каб ты марыў быць са мною!

ФОРМУЛА ВЕРЫ

(верши-аўтатрэнінг)

Ад адчаю — да надзеі,
як «dum spiro, spero»**.

* Прыважкая дама (з італ.)

** Пакуль дыхаю, спадзяюся (з лац.).

Я ў сябе ізноў паверу,
каб прагнаць хімераў.
Ён прыйдзе, узлёт веснавы!
Свядомасць прыўздыме Быцце!
Пакуль чалавек жывы,
яму падуладнае ўсё!

ФОРМУЛА ПОШУКУ

Закон ёсьць прыроды і расю,
і сутнасць яго такая:
знаходзіць сама інфармацыя
таго, хто яе шукае.

Зляціць гармідарнасць падзеяў,
і толькі падчас медытацыяў
з'ясняецца, як азарэнне,
патрэбная інфармацыя.

НЕПАЗБЕЖНАСЦЬ ЗДРАДЫ

Дзяўчо! Май гонар і свабоду,
і хай мазгі не п'яніць жарсць!
Мужчына — ён такі ад роду —
аднойчы здрадзіць і прадасць.

ФОРМУЛА ПРАСВЯТЛЕННЯ

Свае хвалістыя валасы
па плячах распускаю ракой.
Хай співаюць вятроў галасы
пра прываблівы хатні спакой.
Забываю турботы дня.
Усміхаюся: зэяюць мары.
І за сонечны далягляд
уцякаюць панурыя хмары.

ЗОРНЫ ПЫЛ

* * *

Пранікненне ў дух абстракцый,
паралель асацьцый,
зорны пыл і сэрца боль —
лёсу змрочнага сымбаль.

* * *

Шмат сваіх душ самазабойцаў,
хто прагне славы і кар'еры.
Але не здолее забіць Сальверы
таго, у кім схаваны Моцарт.

* * *

Шукала свой шлях у мастацтве...
Знайшла, для здароўя не лепшы:
мяне ў майм ціхім вар'яцтве
мае праследуюць вершы.

* * *

Жыццё сваё
я ўзважваю

на шалях,
каб вынесці
бязрадасны прысуд:
жыштё —
не одаў ідэальнасць:
камедыя,
трагедыя,
абсурд.

* * *

Параходкс светаўспрымання:
імгненне жышць —
і верыць,
што ў запасе вечнасць...

* * *

Сярод маіх жывых святынь —
табу на помслівае слова:
з жахлівых каб не ўскрос глыбінь
прывід... І не зрабіў благога.

ДЖАКОНДА ХХІ СТАГОДДЗЯ

Красуня, фарбай, парфумай задужа
аздобленая, плюс шыкоўныя транты —

падобна на штучную ружу,
апырсканую дэзадарантам.

* * *

Калі я страчу вышыню,
ушчэнт аб яву разаб'юся —
таму я ўдзячна буду дню,
калі на свет ізноў з'яўлюся.

ЛІСТАПАД

(казка для дарослыіх)

Гаворыш, казачку спавесід?

Дык слухай: у дрымучым лесе
жыў-быў магутны Дуб-асілак
між хвой старых, малых асінак.

І за сваю адметнасць гэту —
глядзеўся ён, як цар сусвету.
На Дубе тым жылі каханкі —
лісточки Шапатун, Шлясцянка.
Раз Шапатун прамовіў звонка:
— Шлясцянка будзе мая жонка! —

Ад слоў такіх яна аж млела...

Ды хутка лета праляцела.

Стаў Шапатун глядзець налева —
шукаў другую каралеву.

Нявечна шчасце ў гэтым свеце...

Шлясцянцы хочацца памерці.

Вось Лістапад прыйшоў нарэшце.

Жыщё мінае ў непрыкметні.

З туті Шлясцянка пачарнела...

Тут хмары, вецер наляцелі —
нясуць Шлясцянку ў бездань часу.
Пакуль сканаць, кружляе ў вальсе.
Маўчыць лістота ў лесе хмурным.

Шлясцянка — галаском хаўтурным:

— Ты, Шапатун, жывеш навошта?
 — Жыву, каб адчуваць прыгоства,
 згараць датла ў агні кахання,
 бо ўжо з нялюбаю расстанне
 мне сэрца болем не кранае!.. —
 Над ім навісла кропляў зграя.
 — Ратуйце!.. — կрыкнуў ён зniцяйкі
 і ўніз зляцеў — да ног Шлясцянкі.
 Вятры каханкам праспявалі,
 каб тыя ўжо не гаравалі,
 знайшлі каб шчасце, дабрабыт.
 Да хто памылкамі не біт?..
 Шлясцянка, Шапатун і сёння
 мілующа на рая ўлонні,
 ні կрыўд не помнячы, ні свары...
 Да сонца ім не лашчыць твары.
 ...Маркотны, золкі Лістапад!
 Здалося мне, што брат твой быццам —
 кароткіх чалавечых жыццяў
 бесперапынны Жыццяпад.

На гэтым казцы час спыніцца —
 няхай вам іншая сасніцца.

3. BELLA-РУСЬ

КЛЮЧ ДУХОЎНАГА АДКРЫЦЦЯ

*Ibi bene, ubi patria**.

МОЙ КРАЮ...

(спроба гімна)

У сіні азёраў, у цені лясоў
мая Беларусь, у зялёным убраниі
дуброў кучаравых, і з рыкам зуброў,
з траскучым над хатай буслоў клекатаннем.

Гартаю старонкі мінуўшчыны слаўнай:
Літоўскае княства... Скарына... Гусоўскі...
Імклівай Пагоні я чую дыханне.
І кліча да волі народ Каліноўскі.

Мой краю, заўсёды ты ў сэрцах нашчадкаў,
ты ў сонечных промнях, такі малады.
У свеце паданняў ты — быццам загадка.
Ты, папараць-кветка, на свет узыдзе!

Дарогі ў рамонкі, валошкі ўвабраны.
І гонар табою пульсue ў крыві:
ты вольны, мой краю, багаты і слаўны.
У міры і ў шчасці заўсёды жыві!

* Там добра, дзе радзіма (з лац.).

* * *

Бабуля мне пашыла кілімок
з тканін вясёльых і шматкаляровых.
Бабуля адышла ў далёкую дарогу,
але той кілімок мне — як браток.

Прабач мне, даражэнъкая, за ўсё,
бо я была дзяўчыном непаслухмяным...
Прыходэз ізноў: так хочацца мне з рання
твой твар з усмешкай бачыць, збіўшы сон!

ПАМЯЦІ ІОСІФА СКУРКО

Скурко Іосіф... Спадчына жывая
асацыяцый мнства абуджае:
«Бацькоўскі парог» і «Весніцы»* песні,
і сонечны спеў жаўрука напрадвесні,
палон блакітных воч-віроў
і «полямія ружовых верасоў»**...

* * *

Любімая, міная мама —
свято на пачатку тунеля,

* Назвы паэтычных кніг I. Скурко.

** Радок з верша гэтага аўтара.

крыніца майго нараджэння —
любімая, мілая мама!

Нясу праз жыццёвую драму
твой вобраз і клопат прыемны.
Любімая, мілая мама —
адзіны так блізкі мне геній!

НА ДЗЯДЫ

На Дзяды разгарну радавод,
запалю памінальную свечку —
і паўстане радні карагод,
як бясконцы мой шлях у Вечнасць.

Я шукаю свой сэнс быцця,
часам мройца сон пра бяссмерце.
Адчуваю: пазбегнуць канца —
даць жыццё сваім дзесяцям.

ПАЭТЫЧНАЯ АРЫФМЕТЫКА ВАКОЛ РБ

Лагічны ландут мой у чымсьці наўны:
мужчына —
жанчына —
краіна.
Э метафарай, словамі гульні —

Рыгор Барадулін.
Разважліва-страсная мова —
Раіса Баравікова.
А еднасьць гэтых імёнаў — плюс! —
раўнінецца Сучасная
Паэтычная **Рэспубліка Беларусь.**

* * *

Дык чаму ж нашу Русь лічаць Белаю?³
Што не мелі татарскага хана?⁴
Што народ валасы мае светлыя?⁵
Прынялі што хрышчэнне — рана?⁶

Я тлумачу ўсё гэта іначай,
бо натхніла мяне думка Божая:
Bella-Русь паспрабуй перайначаць
з італьянскае bella — прыгожая!

ГОРАД І ВЁСКА

У дзядлістве, калі надакучвала мне
гарадскіх пейзажаў абяскрыленасць,
адкрывала свой лясны сакрэт
летняя вясковая ідылія.

Гараджанка ў першым пакаленні,
я адчула сэнс іх розных мрой:
і жывоў, натуральны — вясковай,
і стандартны — тэхна-гарадской.

Горад мне бліжэй, што ні кажы...
Велічны, каменны, змроучны волат!
Тут прастор для стомленай душы.
Тут жытло. І Радзіма. І доля.

* * *

Нас трymае радзіма за памяць,
бо ўспамінаў з душы не сцерці:
дзэ пражкуў ты дзеяцтва, юнацтва —
там захочаш пасля і памерці.

Тут злыбеды ў радасць бацькоў.
Тут смяецца маё дзіця.
І да роднага қраю любоў —
ключ духоўнага адкрыцця.

ENGLISH*

(acrostic)

English became a ray of light.
Now sun and son are sense of life.

God, keep me from vital finish!
Lead me to sky, let fly be high! —
In order to be, but not to make image.
Somebody then will say: «She had liked
Her native Byelorussian and English...»

Ангельская мова

Ангельская мова стала промнем святла.
Цяпер сонца і сын — сэнс майго жыцця.
Божа, барані мяне ад смерці!
Вядзі мяне да нябесаў, хай палёт будзе высокім!
Дзеля таго, каб быць, а не здавацца.
Нехта пасля скажа: «Яна любіла
свую родную беларускую і англійскую мовы...»

ДЫПЦІХ СТАСУНКАЎ

1

Малюю вакол сябе
магічнае кола.
Не чапайце мяне, людзі!
Я маю права на самоту.

* Падрадковы пераклад аўтара (з англ.)

2

Ствараю вакол сябе
энергетычна-флюіднае,
электрамагнітнае
поле прыцягнення.
Людзі! Я — да вас!
Пагаварыць...

УНУТРАНЫ МАНАЛОГ

Ціхая?.. Глядзі, цябе затопчуць
тыя, хто ідзе царом з аркестрам.
Лёсу памажы элыбеды скончыць,
светлае заніць пад Сонцам месца.

Гора аблямала крылы?.. Веры.
Ты цяпер штодня башся смерці.
Канец свету? Людзі азвярэлі?
Дзе ты будзеш тое шчасце мей?

Ты жывеш, скажы?.. І дзякую Богу.
Сын расце і быць з ім разам просіць.
Вер у Цуд: твой фантазійны Логас
свет явы зруйнаванай уваскросіць!

МАЛІТВА РАТАВАННЯ ДУШЫ

Памяці Яўгеніі Янішчыц
Гасподзь! Прабач ёй дзёрзкі смутак,
душы яе дазволь узняцца ў рай,
а грэх біблейскі — самагубства —
не гонарам, а болем вымярай!..

* * *

На бацькавай магіле
на вянку жалобным
шэраньская птушачка
гняздзечка звіла.

* * *

Бацька памёр.
Свет навокал крышыцца.
Стаю сярод развалін...

МАМА

(газель)

Маёй маці Зінаідзе Мікалаеўне

Самае ўёплае слова на свеце — мама.
Добраі усмешкай заўсёды прывеціць мама.

Мы ўсё жыщё для яе толькі дзеці.
Хоча за нас беды лёсавы несці — мама.
Я так люблю цябе, чуеш мяне ты,
самая мілая, родная ў свеце — мама?!.

НЕПАЗБЕЖНАСЦЬ ВЯРТАННЯ

Мо дзесыці лепш, дзе нас няма.
Мо дзесыці мяса кус тлусцейшы.
Але чужыны свет — турма.
Душы — прастор радзімы лепшы!

Красой замежнай вабяць Рым,
Нью-Йорк, Варшава ці Афіны.
А над айчынай — светлы німб,
і сэрцу тут спакой адзіны.

Хай сто дарог наканавана,
але дамоў заўжды вярнуся,
бо я да роднай Беларусі
пупавінай прывязана.

МАЦЯРЫНСТВА

Сынц Андрэю

* * *

Душа ўзлятае да нябесаў,
памылак спальвае шмациё...
Пад сэрцам, як дарунак лёсу,
свавольнае, варушыца жыццё.

Імкнецца лёсу проціставіць
сваё няўрымслівае «я»...
Сівая памяць ліхаманіць,
каб промнем апладнілася зямля.

НАРАДЖЭННЕ

У гэты дзень пакуты, шчасце
вузлом звязаліся навек,
каб з іншасвету і бясчасся
з'явіўся новы чалавек.

Балюча мне было раджаць...
А ў небе сонца так іграла!
Стагнала цела, а душа
спакойна збоку назірала.

КАРМЛЕННЕ

Мне роцік маленкі, прагны
прывемна казыча грудзі...
Дэшляці з маці яднанне —
святыня ў сусветным брудзе.

МАДОННА

Глядзіш з іконаў з дэіцем на руках —
гвалтоўнаму сусвету процівага.
І першы крок, і сонных вей узмах
сыноўніх ахінае Твая ўвага.

Пад кожны ўдар Ты свой падставіш боль,
замест яго Ты прымеш і атруту,
знявагу і варожую любоў,
бо нарадзіла Сына для пакутаў.

* * *

Боль выспявае, здрадаю апалены,
і толькі сын — дарунак долі.
Хай слова могучы быць банальнымі,
любоў — ніколі.

* * *

Сцелеща сінхронна дням-гадам
жыштезабіральная дарога.
Я нікому сына не аддам —
ні вайне, ні Богу.

* * *

Мой сын! Калі нават я знікну —
назаўсёды сыду ў небыштё,
ды, як трэба, — злячу я знічкай
і ўратую тваё жыштё!..

Буду ў небе спяваць малітву,
каб цябе зберагала заўжды,
каб меў Бог да цябе літасць
і каб не дапускаў бяды.

* * *

У вялікі ложак ды паклаўся свет.
Ён схаваў пад коўдрай
нейкі свой сакрэт.

Ноч у зорнай высі —
над калыскай маці,
што асцерагае ціхі сон дэіцяці.

4. ПУНСОВЫЯ РАБІНАВЫЯ ГРОНКІ

ПЕЙЗАЖНАЯ ЛІРЫКА

*На рабінах — чырвоны агонь.
Гэта гронкі маіх успамінаў.
Гэта колер болю майго.
Гэта след і зары, і кахання...*

П. ПАНЧАНКА

*Жоўтыя клёны, у фарбах асіны,
Гrozдзмі крывавыя ў венці рабіны.
Н. Арсеннева*

УЗНЁСЛАЯ ВЯСНА

Вясна! Настрой! А Божа ж мілы!
З душы пачуцці мкнуць стыхійна!
Уплыў твой — пажаданы дар.
У сэрцы ўваскрасіш спадзвесы
кахання сонечнай залевы...
І станеш ты կрыніцай мар.

А радасць шалёная, шчасце дзівоснае —
вясна сінявокая, ясная, звонкая,
і думак мелодыя грае мажор!..
Іду. Дзень агністы, бясхмарны, чароўны,
вятрыска шуміць ля мяне неўтаймоўны
і водарам п'яніць духмяным прастор.

Прымі ж ты, красуня, мае захапленні!
У сэрцы каханне пускае карэні,
расце і мацнене... Лірыйныя мроі,
надзеі, што здзейсніць не ў сілах жыщё...
Але ж ты квітней і мацней, пачуццё, —
пазбаў маё сэрца былога спакою!

АСЕННІ ТРЫЯЛЕТ

Пунсовыя рабінавыя гронкі,
налітая крывёю майго сэрца.
Не лёс з табою больш сустрэцца...
Пунсовыя рабінавыя гронкі.

У голі загалосіць вецер звонкі —
у думках быццам нешта абарвецца...
Пунсовыя рабінавыя гронкі,
налітая крывёю майго сэрца.

* * *

Зжаўцелы лісток ляціць абаранкам —
асенняй фартуны пасланік.
Якім жа — не ўдзяць — нясецца напрамкам?
А мо і ў людзей — гэтаксама?..

* * *

З чорных нябёсаў,
з завоблачных плёсаў,
з касмічных вышыняў
моі сон пільнавала поўня...
Яна здавалася мне
то светлым дуплом на старым дрэве,
то белай зіхоткай радзімкай
на целе нябеснай
Вялікай Мядзведзіцы,
то вокам цыклопа,
які чакае, пакуль я засну,
каб мяне з'есці...

ЗІМА

Вакол іскрыцца снежны аксаміт.
Махрыстай готыкай застыглі ледзяшы.
Халодная краса — чароўны бляск зімы —
бы казачны дэкор для змерзлае душы.

* * *

Пунсовое з сінім змярканне
з аранжавасцю пазалоты.
Ад самоты шукаю кахання
і ад здрады шукаю самоты.

Усход звонкаспеўны й росны.
Чыроны шар сінь карануе.
Скажы, мой Настаўнік нябесны,
хто мары мае зачаруе?

Дзень. Спёка. Наўнасць рамонкаў
з іх сціплай такой прыгажосцю.
Ці хто назаве мяне жонкай?
Ці я пакахаю кагосыці?

КАКТУС

Калі зноў узгадаю пра шчасце,
яго ўзнёсла-лірычныя ноты,
на акне натапырыцца кактус —
ганарлівы үладар самоты.

Ён не цвіў, а глядзеў зласліва
на табой дараваныя ружы...
І змянялася лета імкліва
белым подыхам снежнай сцожы.

Я аднесла свой кактус сяброўды:
у яе гэтых гномаў — калекцыя.
Мой заклты вянок самоты —
ён цяпер адно рэтраспекцыя.

АКТАВА

Золата спеўных лістоў
ноч чорным шалем наўкрыла.
Ліра маўчала дзён сто...
Музা аб волі прасіла.
Стройных прымроеных строф,
рыфм прыцягальна сіла...
Вершы — мой лёс, не гульня, не забава.
«Восень — твой рай», — мне сказала актава.

* * *

Барвовая Восень
у келіхі лісця
струменіць віно.
Нябесная просінь
на клён залацісты
надэала вянок.
Мой яркі каstryчнік
у княжацкіх шатах —
астральны дўайнік...
Дажджом меладычным,
лірычным стаката
ў душу мне пранік.
Пішу ў рытме сэрца,
малюочы словам

ілюзіі мрой.

А з імі ўзнясецца
ў блакіт вечаровы
мой светлы настрой.

БЕЛАСНЕЖНЫЯ КРОЗЫ

Прыроды дрогкай аголенасць
наўкрыў зімовы павеў.
Мроіва снежнага полымя —
на падсвечніках дрэў.

І плечы свецкіх львіц-бяроз —
у гарнастайным футры.
Здзяйсненне беласнежных кроз
зазяла перламутрам.

Галінак лапкі аж трымцяць
у прадчууванні святаў.
Сняжынкі мокрыя ляцяць
у сум кармічных стратаў.

РУЖЫ

(газель)

Калі разам былі нашы душки,
ты дарыў мне духмянья ружы.

Летуценні дзявоўства плылі —
і тады расцвілі белыя ружы.

Адрывалі мяне ад зямлі
мройна��рылыя матылі — сінія ружы.

АСЕННЯЯ КВЕТКА

*Кветкі асення, родныя, бледныя!
Выраслі вы, каб ураз жа і згінуць.
Можа таму-то душа надарвалася
Гэтак любоўна вянок з вас сплятае.*

М. Багдановіч

Мараю нясмелаю,
сумна-задуменна
расцвітала пекна
кветкаю асенний.
Жорсткая пышчота
золкага дажджу
пранікала ў потай
у маю душу.

Покуль вецер хлёсткі
не зламаў сцябліну,
не сарваў пялёсткі,
Сонца слала гімны.
Ды не звяла кветка,
бо душой — Паэтка.

ПАСЛЯСЛОЎЕ

КРАІНА СВЕТУ І КАХАННЯ

Сёння імя Таццяны Барысюк, нягледзячы на не вельмі спрыяльны час для паэзіі, нярэдка можна сустрэць на старонках літаратурных выданняў. Творы яе прыцягваюць да сябе сваёй незвычайнай для сённяшняга веку шчырасцю, якую б іншы паэт, магчыма, ці асмеліўся бы выносіць на суд чытачу. Але ці можа паэт быць няшчырым? Не можа, бо паэзія без шчырасці — гэта проста зарыфмаваныя радкі, якія ніякіх адносін да паэзіі не могуць мець.

Эвртаючыся да сваіх чытачу Т. Барысюк невыпадкова прызнаецца: «Я мару ў вас уваскрасаць у думках і не ўпасці ў Лету... І ў вершах вобразам ствараць свою карціну свету». Чытаючы зборнік паэзіі «Аўтапартрэт», пераконваецца, што паэтка не проста стварае «своя карціну свету», у якім жывем усе мы, дзе «каханне — як стрэл, расстанне — як смерць», але яна і вымалёўвае яркі аўтапартрэт. Свой партрэт, які трываецца ў прасторы і ў часе на паэтычнай вобразах, нібы на залатым цвіку — на зорцы Кахання.

Да зор нас вабіў ідэал.
Фартуна лёс снавала.
Ты некага кахаў...
I я — кахала.

І гэтыя прыстыя шчырыя радкі вяртаюць кожнага з нас у той свет кахання, калі да ўзаемнасці кожны ідзе сваёй дарогай: «Ты мне настурч — Млечным шляхам, я — месяцовым па вадзе...» Але «маладосць да памылак ляцела, як матыль да загубнае свечкі...» А ўсё ж «твой падалунак — маё адраджэнне...» І ў гэтым вялікай сусветнай таямніца кахання, якое дае сілы для таго, каб аднойчы сказаць:

*Маё жыццё — раман,
які мне толькі сні
Маё жыццё — падман:
магла не нарадзіцца.*

«Магла не нарадзіцца...» — гэта не проста шчырыя слова Т. Барысюк. Гэта наша рэальнасць, у якой мы ўсе жывем. Не было бы кахання — не было бы кожнага з нас, не было бы «Аўтапартрэта», напісанага Таццянай. І таму

*Пакуль жыву, я так хачу
смак ічасця зведаць.
Каб сонца зорыла ўваччу
пад светлым небам.*

«Смак ічасця...» у наш нялёгкі час у кожнага свой, але таксама залежыць ад кожнага з нас. Для закаханага шчасце — гэта калі адчуваеш і разумееш, што

*Кахаеш — будзеш малады.
Надзею маеш — не загінеш.
Свае пражытыя гады
да зораў думкаю ты ўздымеш.*

І гэтыя слова сугучныя з радкамі Максіма Багдановіча: «Чым болі сходзіць дзён, начэй, тым імя мілае вышэй...» Імя каханага і пражытыя гады — адно цэлае, бо сапраўднае каханне, як жывая вада, якая зажыўляе душэўныя раны й дае сілы, каб тварыць і сумнівацца ў сваіх сілах, і прызнацца:

*Магчыма, я была
калісъці Клеапатрай.
Цяпер мой лад жыцця —
інчатліўка Ефрасіння.*

І ў гэтым уся таямніца нашых жанчын, і ў гэтым увесе «Аўтапартрэт» Таццяны Барысюк, які не можа пакінудзіць раўнадушным таго, хто з ім пазнаменіцца, бо ў ім, як у лютэрку, можна ўбачыць сябе. Убачыць і задумашца: «А сапраўды, што ж гэта такое «Зачараўванасць» і «Расчараўванне»?»

Віктар ШНІП,
лаўрэат прэмія
Уладзіміра Маякоўскага

Змест

Майм чытчачам 5

1. ЗАЧАРАВАНАСЦЬ І РАСЧАРАВАННЕ

НЕНАВІДЖУ І КАХАЮ

* * *	7
* * *	8
Верш у прозе	8
* * *	8
* * *	9
* * *	10
* * *	11
* * *	11
* * *	12
* * *	13
* * *	13
* * *	13
* * *	14
* * *	15
* * *	15
* * *	15
* * *	16
* * *	17
* * *	17
* * *	17
* * *	18
* * *	18
Русалка	19
Рэха	19
Адаму	20
Парады для Ліліт	21
* * *	22
* * *	22
Растайныя сны	22
* * *	23
* * *	23
* * *	25
* * *	25

* * *	26
* * *	26
* * *	27
* * *	27

Акрапраклён 28

* * *

* * *

Неадольная мара 29

* * *

* * *

Настальгія 30

Ты помніш? 31

* * *

Растайны крок 32

Incognito 34

Антыноміі кахання 34

Далёкі і блізкі 35

* * *

* * *

Двайнікі 37

Каханне і смерць 38

* * *

Котка 39

ІМГНЕННІ СЭРЦА

* * *

* * *

* * *

* * *

Татуіроўка 42

* * *

Палёт душы 42

Эпіграма пра «аскета» 43

Насуперак гаракону 43

«Расстрэл» 43

* * *

РУЖОВАСЦЬ СПАДЗЯВАННЯЎ

Акраліст 45

Безназоўнае пачуццё 45

Валянціна-Валя 46

Ода блакітным вачам	47
АПРАЎДАННЕ САМОТЫ	
Скрушинасць	49
* * *	49
* * *	50
* * *	50
* * *	51
* * *	52
* * *	52
Містычны трывер	52
* * *	53
Клеапатра і Ефрасіння	53
Быт	54
Мой лёс	54
Метамарфозы	55
ІЕРОГЛІФЫ З-ПАД ПАДУШКІ	
* * *	57
* * *	57
* * *	57
* * *	57
* * *	58
* * *	58
* * *	58
ЭКЗІСТЭНЦЫЯ	
* * *	60
* * *	61
* * *	61
Удава	62
ПАЗАЛЁССАВАСЦЬ	
* * *	64
Мужчына з гітарай	65
Пошукі сустрэчы	65
* * *	67
* * *	68
* * *	69
* * *	69
* * *	70

* * *	70
Ты — Бог мой.....	71
* * *	72
* * *	72
* * *	73
Стомленасць сэрца	74
Расстайны боль	75
* * *	75
Дон Жуан	76
* * *	78
* * *	79
* * *	79
Цені	80
* * *	81
* * *	82
* * *	82
* * *	83
Фотамадэль	83
Сонечнасць	84
Прышэлец са сноў	84
You*	85
Ты	85
Маналог закаханай	86
Ты сіншся мне	86
Паэту...	87
Да закаханай у грэшніка	87
* * *	88
Алхімія кахання	89
* * *	91
Ліст да каханага	92
Элегічны двуверш	92
* * *	93
* * *	93
2. ФІЛАСОФСКІ КАМЕНЬ	
МАЛАНКАВЫ БОЛЬ	
Птушка надзі	95
Містычны сон	95
* * *	96
* * *	97

* * *	98
* * *	99
* * *	99
* * *	100
* * *	100
* * *	100
* * *	101
* * *	102
Рай і пекла	103
* * *	103
* * *	104
Апакаліпсіс: зыход ХХ стагоддзя	104
Праз пакуты — да мэты...	105
* * *	106
* * *	107
Акраэлегія	107
Паводле гараскопа	108
Слёзы	109
* * *	109
* * *	110
* * *	110
* * *	111
Філасофскія мроі	111
* * *	112
* * *	112
Чалавек — чалавеку	113
* * *	114
Кардыяграма лёсу	115
Душа адлядць у вершы	115
* * *	116
Ваза	117
* * *	117
Роля жанчыны ў гісторыі філасофіі	118
* * *	118
* * *	119
* * *	120
* * *	120
* * *	121
* * *	121

САКРЭТЫ ТВОРЧАСЦІ

* * *	123
* * *	123
* * *	124
* * *	124
* * *	125
Сюрэрэалістычны верш	125
Паэт і паэтэса	126
Мая сутнасць	126
Музা	127
Боскія парады	127
Габелен душы	128
Наркаману ад паэзіі	128
Крэда	129
Эпіграма на паэтай	130
* * *	130
* * *	131
Віно сэнсу	131
* * *	131
* * *	132
* * *	132
* * *	132

ФОРМУЛЫ БЫЦЦЯ

Формула прыгажосці	134
А formula of beauty*	134
Формула кахання	135
Апраўданне пакутаў	135
Формула натхнення	135
Формула кампенсацыі	136
Выбар сучаснай жанчыны	136
Будзь!	136
Формула прывабнасці	137
Формула веры	137
Формула пошуку	138
Непазбежнасць здрады	138
Формула прасвятлення	139

ЗОРНЫ ПЫЛ

* * *	141
* * *	141
* * *	141

* * *	141
* * *	142
* * *	142
Джаконда XXI стагоддзя	142
* * *	143
Лістапад	145

3. BELLA-РУСЬ

КЛЮЧ ДУХОЎНАГА АДКРЫЦІЯ

Мой краю...	148
* * *	149
Памяці Іосіфа Скурко	149
* * *	149
На Дзяды	150
Паэтычна арыфметыка вакол РБ	150
* * *	151
Горад і вёска	151
* * *	152
ENGLISH*	152
Ангельская мова	153
Дыпціх стасункаў	153
Унутраны маналог	154
Малітва ратавання души	155
* * *	155
* * *	155
Мама	155
Непазбежнасць вартання	156

МАЦЯРЫНСТВА

* * *	158
Нараджэнне	158
Кармленне	159
Мадонна	159
* * *	159
* * *	160
* * *	160
* * *	160

4. ПУНСОВЫЯ РАБІНАВЫЯ ГРОНКІ

ПЕЙЗАЖНАЯ ЛІРЫКА

Узнёслая вясна	162
Асеніі трываlet	163
* * *	163
* * *	164
Зіма	164
* * *	164
Кактус	165
Актава	166
* * *	166
Беласнежныя крозы	167
Ружы	167
Асенняя цветка	168

ПАСЛЯСЛОЎЕ

Краіна свету і кахання	170
------------------------	-----

Літаратурна-мастацкае выданне

Барысюк Таццяна Пятроўна

АЎТАПАРТРЭТ

Вершы

Рэдактар *A. Масарэнка*

Карэктар *H. Кучмель*

Камп'ютэрны набор і вёрстка *D. Андрэеў*

Адказны за выпуск *A. Аношка*

Здадзена ў набор ...2002 г. Падпісана да друку ...2002 г.

Фармат 84x108 1/32 Афсетны друк. Наклад 500 асобнікаў.

Ул.-выд.арк..___. Зак №